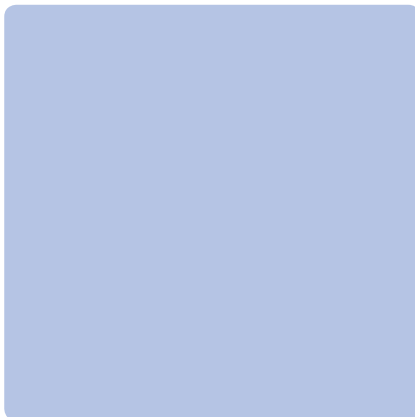

Nationell utvärdering av Europeiska Mobili- tetsveckan 2004

Kampanjtema: Safe Streets for Children

RAPPORT 5464 • MARS 2005

Nationell utvärdering av Europeiska Mobilitetsveckan 2004

Kampanjtema: Safe streets for children

NATURVÅRDSVERKET

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

Orderfax: 08-505 933 99

E-post: natur@cm.se

Postadress: CM-Gruppen, Box 11 093, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/bokhandeln

Naturvårdsverket

Tel 08-698 10 00, fax 08-20 29 25

E-post: natur@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 91-620-5464-3. pdf

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2005

Elektronisk publikation

Omslag: bild: Sven Oredson

Förord

Nätverket *Car Free Cities* bildades i Amsterdam i mars 1994 på en konferens anordnad av EU-kommissionen. De 37 första städer som gick med i nätverket vid detta tillfälle, bestämde sig för att ta fram metoder för att minska biltrafiken i sina stadskärnor och att verka för ett hållbarare resmönster.

Detta är grundidén bakom kampanjen *In town without my car* som startade 1998 som ett franskt initiativ. 1999 anslöt sig även Italien och kampanjen rönt stor framgång i dessa länder. År 2000 beslutade EU-kommissionen att ge finansiellt och politiskt stöd till en gemensam satsning i EU-länderna. Sverige var då ett av de länder som skrev under en deklaration att delta i och främja kampanjen i sitt land. Från och med 2002 utvidgades kampanjen till en hel vecka, där *In town without my car*, i Sverige kallad *I stan utan min bil*, är den avslutande manifestationsdagen. Naturvårdsverket fick i uppdrag av regeringen att, i samarbete med Vägverket och övriga berörda myndigheter samordna och utvärdera kampanjen i Sverige för år 2001, 2002, 2003 och 2004. Från och med 2004 fick Naturvårdsverket även samordnings och utvärderingsansvaret för *European Mobility Week*. Samarbetet med Vägverket har fungerat smidigt och informellt och resulterat i ett antal gemensamma informationsprodukter och insatser.

Denna rapport är Naturvårdsverkets redovisning av 2004 års uppdrag. Naturvårdsverkets bedömning bygger på muntliga och skriftliga uppgifter från kommunerna.

Kjell Avergren på Vägverket i Borlänge, har samordnat Vägverkets arbete med *European Mobility Week* på nationell nivå.

Birgitta Malmberg på Naturvårdsverkets Transport- och Energienheten har varit nationell samordnare och är författare av denna rapport.

Stockholm i mars 2005

Naturvårdsverket

Innehåll

Förord	3
Innehåll	4
1 Sammanfattning	7
2 Summary	11
3 Inledning	14
3.1 Förutsättningar för uppdraget	14
3.1.1 Nationellt	14
3.1.2 Regionalt	14
3.1.3 Lokalt	14
4 Bakgrund	15
4.1 Historik 2000-2004	15
4.1.1 Start	15
4.1.2 1999	15
4.1.3 2000 – Kommissionen stödjer en europeisk satsning	15
4.1.4 2001 – Första året Sverige har en nationell samordnare	16
4.1.5 2002 – Utvidgning till Europeiska Mobilitetsveckan	18
4.1.6 Kampanjen 2003	20
5 Organisation och arbetsfördelning för 2004 års samordning av kampanjen	22
5.1 Organisation	22
5.2 Arbetsfördelning	22
5.3 Naturvårdsverkets bidrag i arbetet med Europeiska Mobilitetsveckan	22
6 Syfte och mål med den Europeiska Mobilitetsveckan	24
7 Marknadsföring	25
8 Nationell utvärdering	26
8.1 Sammanfattning av lokala utvärderingar 2004	26
8.1.1 Deltagande städer/orter	26
8.1.2 Allmänhetens reaktion	27
8.1.3 Näringsidkarnas reaktion	27
8.1.4 Kollektivtrafiken	27
8.1.5 Skolor	27
8.1.6 Exempel på aktiviteter under mobilitetsveckan	28
8.1.7 Nationell samordning	28
8.1.8 Samarbete med andra myndigheter	29
8.1.9 Samarbete mellan kommuner	29
8.2 Slutsatser	29
8.2.1 Varför lyckades vissa städer så bra?	29
8.2.2 Hinder	30
9 Lokal utvärdering	32
9.1 Deltagande städer/orter	32
9.1.1 Arvika	32
9.1.2 Borlänge	32

9.1.3	Botkyrka kommun	35
9.1.4	Ekerö	35
9.1.5	Eksjö	35
9.1.6	Eskilstuna	35
9.1.7	Falkenberg	38
9.1.8	Falun	40
9.1.9	Forshaga	40
9.1.10	Grästorp	41
9.1.11	Göteborg	41
9.1.12	Hagfors	42
9.1.13	Halmstad	42
9.1.14	Helsingborg	42
9.1.15	Herrljunga	42
9.1.16	Hjo	43
9.1.17	Huddinge	43
9.1.18	Jönköping	43
9.1.19	Karlskrona	44
9.1.20	Karlstad	44
9.1.21	Kungsbacka	44
9.1.22	Laholm	44
9.1.23	Lerum	45
9.1.24	Lilla Edet	45
9.1.25	Linköping	45
9.1.26	Lund	46
9.1.27	Lysekil	48
9.1.28	Mariestad	48
9.1.29	Mellerud	48
9.1.30	Motala	48
9.1.31	Munkedal	49
9.1.32	Munkfors	49
9.1.33	Mölnadal	49
9.1.34	Nacka	49
9.1.35	Nynäshamn	49
9.1.36	Orust	49
9.1.37	Piteå	50
9.1.38	Sandviken	50
9.1.39	Skara	50
9.1.40	Sotenäs	51
9.1.41	Stenungsund	51
9.1.42	Stockholm	51
9.1.43	Strömstad	53
9.1.44	Sundbyberg	54
9.1.45	Sundsvall	54
9.1.46	Tibro	54
9.1.47	Torsby	54

9.1.48	Trelleborg	55
9.1.49	Trollhättan	55
9.1.50	Tyresö	55
9.1.51	Töreboda	55
9.1.52	Uddevalla	56
9.1.53	Ulricehamn	56
9.1.54	Uppsala	56
9.1.55	Varberg	56
9.1.56	Vårgårda	56
9.1.57	Västerås	57
9.1.58	Växjö	57
9.1.59	Åtvidaberg	57
9.1.60	Örebro	58
9.1.61	Östersund	60

1 Sammanfattning

Den 4 februari 2000 undertecknade Sverige en deklaration där man förband sig att stödja, uppmuntra och underlätta för lokala organisationer och myndigheter att genomföra den EU-stödda internationella kampanjen *I town without my car* 22 september, på basis av de riktlinjer som angavs i det europeiska manifestet för *In town without my car*. Deklarationen gäller fortfarande.

Kampanjen utvidgades 2002 till en hel vecka, *The European Mobility Week*, som har ett nytt huvudtema varje år. Manifestationsdagen *I stan utan min bil* är numera höjdpunkten på mobilitetsveckan.

European Mobility Week, är ett årligt återkommande arrangemang, som har fått stor uppslutning i ett stort antal europeiska länder och som sprids mer och mer utanför Europa, för varje år som kampanjen genomförs.

Både på internationell och nationell nivå betonades, från allra första början, vikten av strategisk och långsiktigt tänkande vid planering och genomförande av kampanjen.

Sedan 2001 har Naturvårdsverket haft regeringens uppdrag att samordna och utvärdera *In town without my car* -kampanjen i Sverige och sedan 2004, *European Mobility Week*.

Varje kommuns deltagande sker helt på frivillig basis, men de kommuner som skriver på det gemensamma manifestet, som har framtagits för deltagande städer och orter, måste uppfylla dess riktlinjer. De som skriver på manifestet registreras som *participating cities* (deltagande städer) och de som deltar utan att skriva på manifestet registreras som *supporting cities* (stödjande städer).

Man kan skriva på manifestet för enbart *In town without my car*. Om man gör det kan man även skriva på manifestet för *European Mobility Week*, ifall man uppfyller de övriga riktlinjerna för deltagande hela denna vecka.

Första kampanjåret för *I stan utan min bil*, var politikerna i många svenska kommuner skeptiska till kampanjen och såg den enbart som ett jippo och ett slöseri med pengar, trots att långsiktigheten och det strategiska tänkandet hade betonats mycket tydligt både i uttalanden från kommissionen och i informationsmaterial och riktlinjer för kampanjen.

De tio kommuner, i Sverige, som valde att delta år 2000, såg kampanjen som ett bra verktyg för att uppmärksamma och ge större tyngd åt frågor som rör hållbara transporter. I hela Europa deltog 1269 städer/orter år 2000, varav 760 skrev på det europeiska manifestet.

Några av de svenska kommuner som var positiva till kampanjen, redan det första kampanjåret, ansåg sig behöva mer planeringstid och ville vänta till nästa års kampanjtillfälle.

Det var först 2001, som intresset för kampanjen började ta fart i Sverige. Sextio städer/orter deltog 2001 och 28 av dem skrev under det europeiska manifestet. I hela Europa, och även i några länder utanför Europa, deltog totalt 1659 städer/orter, varav 1005 hade skrivit under manifestet.

Under den första mobilitetsveckan, som ägde rum 16-22 september 2002, genomfördes ett antal aktiviteter som syftade till att uppmärksamma olika aspekter av hållbar mobilitet. **Public Transport, Cycling and Living Streets/Greenways** (Kollektivtrafik, cykling och gröna vägar/levande gator) valdes som kampanjens allmänna temata för hela Europa 2002. En lista med andra temata fanns också tillgänglig för de andra dagarna.

I stan utan min bil, manifestationen söndagen 22 september, var höjdpunkten på Mobilitetsveckan.

Detta år minskade antalet deltagande kommuner i Sverige en aning, jämfört med 2001, men å andra sidan ökade antalet aktiviteter i de städer som deltagit även året innan.

50 svenska städer/orter deltog i *I stan utan min bil*, och 16 skrev under manifestet, 2002.

Tre svenska orter, Helsingborg, Karlstad och Lund deltog i hela *European Mobility Week*, 2002. Lund fick EMW-priset för bästa informationsstrategi, i kampanjen 2002.

Totalt 1172 städer/orter (1146 deltagande + 326 stödjande) i och utanför Europa deltog i *In town without my car* 2002.

Totalt 427 städer och orter (241 deltagande +186 stödjande) deltog i hela mobilitetsveckan 2002.

Huvudtemat för kampanjen 2003 var *Accessibility* (tillgänglighet), men man behöll även förra årets temata som undertemata.

Detta år deltog 66 svenska städer, varav 16 skrev under det europeiska manifestet för *In town without my car*.

Fem städer av dessa, Borlänge, Helsingborg, Karlstad, Lund och Östersund, genomförde även *European Mobility Week* och skrev på manifestet för hela veckan. Flera av de svenska städer/orter som inte skrev under manifestet för hela mobilitetsveckan eller för enbart *In town without my car*, uppfyllde dess riktlinjer. Några uppfyllde riktlinjerna med undantag av att de valde att genomföra manifestationen helgen innan 22 september.

2003 hade kampanjen spridits till fler länder utanför Europa och totalt 1480 städer/orter (1031 deltagande+449 stödjande) i och utanför Europa var engagerade i *In town without my car* 2003 . 726 städer/orter deltog hela mobilitetsveckan (295 deltagande + 428 stödjande).

Huvudtema för kampanjen 2004, var **Safe streets for children**. I detta ingick både trafiksäkerhet och barns trafikmiljö för övrigt.

61 svenska städer deltog i kampanjen 2004, varav 30 uppfyllde manifestets riktlinjer för deltagande i *In town without my car* och 13 städer/orter deltog i hela Mobilitetsveckan fullt ut.

Många av dem som inte deltog under hela Mobilitetsveckan, genomförde aktiviteter fler än en dag. Några av de 61 deltagande städerna valde att lägga manifestationen *In town without my car* en annan dag än 22 september.

I och utanför Europa deltog totalt 1394 (1154 deltagande + 240 stödjande) städer/orter i *In town without my car* och totalt 849 (377deltagande + 472stödjande) i hela mobilitetsveckan.

När man tittar närmare på de kommuner i Sverige och i övriga länder som har lyckats mycket bra, 2004 och tidigare år, så visar det sig att den politiska draghjälpen har mycket stor betydelse liksom en bred uppslutning av olika samarbetspartner. Antalet samarbetspartner har ökat år från år, i de städer som har deltagit fler än en gång. Många skolor var engagerade 2004, vilket främst beror på att kampanjen var fokuserad på barnen.

I svenska kommuner med små resurser, är utrymmet mycket litet för satsningar av detta slag, där det långsiktiga resultatet är mycket svårt att överblicka. En tydlig koppling till andra typer av arbete för att åstadkomma ett långsiktigt hållbart resande, är nödvändig.

De städer/orter som är mest positiva till kampanjen, i Sverige och övriga länder, är övertygade om att trafikfrågorna får större tyngd, även i den egna kommunen, om så många städer/orter som möjligt deltar i en gemensam europeisk/internationell kampanj som denna. Deras erfarenheter från kampanjen har visat att den har lett till ett fruktbart samarbete mellan kommun, näringsliv, skolor och olika organisationer.

De anser dessutom att kampanjen är ett utmärkt tillfälle att genom intresseväckande aktiviteter, av olika slag, visa medborgarna vilket miljöarbete som pågår i kommunen, vilka alternativ till bilen man kan erbjuda och hur var och en kan bidra till att minska onödig biltrafik.

Allmänhetens reaktion, i de deltagande städerna/orterna i Sverige och i övriga länder, har övervägande varit mycket positiv.

I de flesta deltagande orter/städer, i och utanför Sverige, var näringsidkarna skeptiska till en början men blev snart mer positivt inställda till kampanjen när de såg att den inte påverkade deras verksamhet negativt och ibland till och med positivt. Ett stort antal näringsidkare, i de flesta deltagande städer/orter, har varit positiva till idén och vill gärna att dagen upprepas. Få tyckte att det var sämre än motsvarande veckodag utan kampanj.

Kollektivtrafikens deltagande och engagemang i kommunernas aktiviteter, i samband med kampanjdagarna, har ökat år från år i de svenska kommunerna.

De vanligaste permanenta åtgärder som genomfördes i samband med kampanjen var åtgärder för förbättrad trafiksäkerhet för barn och vuxna, billigare kollektivtrafikbiljetter, nya busslinjer, förbättrade eller nya cykelbanor samt nya gågator.

De vanligaste aktiviteterna för barn 2004 var tävlingar som var anknutna till hållbart resande som t.ex. teckningstävlingar och skoltävlingen "Gå och cykla till stan" samt undervisning som syftade till att öka trafiksäkerheten för barn. Klass 2b på Furutåskolan i Växjö upptäckte att den cyklande mannen på kampanjlogon saknade hjälm, en mycket viktig iakttagelse som har lett till att mannen numera bär hjälm.

Så gott som allt politiskt engagemang fanns enbart på lokal nivå.

Kampanjen har detta år, liksom tidigare år, kunnat genomföras i Sveriges kommuner främst tack vare ett antal mycket engagerade och hårt arbetande eldsjäl-
lar i kommunerna. De har gjort en berömvärd insats.

2 Summary

Background information, purpose and evaluation

On 4th February 2000 Sweden declared, by signing a European pledge, to promote and facilitate the implementation by local authorities of the European campaign *In Town Without My Car*, once a year on 22 September, on the basis of the guidelines stated in the European charter for *In Town Without My Car*. The pledge is still in effect.

In 2002, the campaign was extended to a whole week, the *European Mobility Week*, and *In Town Without My Car* became the highlight of Mobility Week. The European Mobility Week has a different main topic every year.

European Mobility Week, which started in Europe, has now spread to many countries outside Europe.

From the very start, the importance of strategic and long-term thinking towards a sustainable transport system has been emphasised in planning and implementing the campaign, at both international and national level.

Since 2001, the Swedish Environmental Protection Agency has been commissioned by the Swedish Government to act as the national coordinator and evaluator of the *In Town Without My Car* campaign and since 2004 of the whole *European Mobility Week* campaign.

The municipalities take part on a voluntary basis. The towns and cities which sign the joint charter have to comply with the European guidelines.

The towns and cities which sign the charter are registered as ‘participating cities’ and those which don’t sign are registered as ‘supporting cities’

The campaign is an annual event that has become increasingly popular in many European countries and has spread outside Europe.

Although long-term and strategic thinking was clearly emphasised in planning and implementing the campaign, right from the start in 2000, both by the Commission and in the guidelines and other campaign information, many politicians in Swedish municipalities were initially sceptical about the campaign. They regarded the campaign as a gimmick and a waste of money.

The municipalities which took part in 2000 regarded the campaign as useful in setting the pace for work towards a sustainable transport system and as an excellent opportunity to highlight sustainable transport issues.

Some of the municipalities which were in favour of the campaign but did not take part in 2000 felt that they needed more time for planning and therefore decided to wait until the following year’s campaign.

Only a few Swedish municipalities took part in 2000, and most of these did not sign the charter.

A total of 1269 towns and cities in Europe took part. 760 of them were ‘participating cities’.

It was not until 2001 that interest in the campaign really took off in Sweden. The number of participating municipalities almost trebled in 2001 in comparison

with 2000. Sixty Swedish towns and cities joined in 2001 and 28 of them signed the European charter.

A total of 1659 cities in and outside Europe were involved in the campaign, and 1005 of them were 'participating cities'.

In 2002 the campaign was extended to a whole week, 16-22 September, which was named the **European Mobility Week**. The first European Mobility Week, held from 16 to 22 September 2002, consisted of a whole week of awareness-raising events focusing on various aspects of sustainable mobility. **Public Transport, Cycling and Living Streets/Greenways** were chosen as common topics for the whole of Europe. A list of other topics was also available for the other days and the car-free day *In Town Without My Car* on Sunday 22nd September was the highlight of the whole Mobility Week

That year the number of participating municipalities slightly down on 2001. On the other hand, many participating Swedish towns and cities increased the number of their activities in the campaign in comparison with 2001.

Fifty Swedish towns and cities took part in 2002 and 16 of them signed the charter.

Three Swedish towns, Helsingborg, Karlstad and Lund, also participated in the European Mobility Week from 16 to 22 September.

A total of 1771 towns and cities were involved in *In Town Without My Car* in 2002, in and outside Europe, and 1446 of these were 'participating cities'.

427 cities and towns (241 participating +186 supporting) were involved in European Mobility Week in and outside Europe.

In 2003, 66 Swedish towns and cities participated and 16 signed the charter. Five of those towns, Borlänge, Helsingborg, Karlstad, Lund and Östersund, participated in the whole European Mobility Week.

In 2003 the campaign had spread to more countries outside Europe than the year before and a total of 1480 towns and cities (1031 participating +449 supporting) were involved in *In Town Without My Car* in 2003. 727 towns and cities (295 participating + 428 supporting) were involved in the European Mobility Week 2003

Safe streets for children, including both road safety, clean air and accessibility, **was the main topic for European Mobility Week 2004.**

Sixty-one Swedish towns and cities took part in 2004. Thirty of them met the guidelines of the European charter. Thirteen participated in the whole European Mobility Week.

A total of 1394 (1154 participating + 1240 supporting) towns and cities around the world, most of them in Europe, were involved in *In Town Without My Car* and 849 (377 participating + 472 supporting) were involved in the European Mobility Week..

Many of the Swedish towns and cities that did not meet the guidelines for the whole European Week had activities on more than one day. Some supporting cities met the guidelines except that they chose a different day for the *In Town Without My Car* event than 22 September.

Experience from the participating cities, in and outside Sweden, this year and in previous years, tells us that it is very important to have a broadly based supported campaign, especially at the local level, but also that it is important to have support from the national level. Political statements of support, at the national level are greatly appreciated, and several municipalities plead for financial contributions to enable them to pursue the campaign.

In Swedish municipalities with limited resources, the level of interest in investments where the long-term result is hard to predict is not very high. A clear link to other work and efforts in the municipalities, leading to a sustainable transport system, is consequently necessary.

The motive of the participating cities, in and outside Sweden, for participating in the campaign is that they regard it as an excellent opportunity to demonstrate different initiatives in the municipalities that are in progress or planned to tackle various aspects of urban mobility with the aim of sustainable mobility, what alternatives to cars exist and can be put into effect in the near future and how people themselves can contribute to sustainable mobility.

Several municipalities believe that the campaign will help them to focus on sustainable mobility, if as many cities as possible participate in the campaign, and that the campaign contributes to the development of sustainable mobility.

The public in the participating and supporting towns and cities in Sweden and other participating cities have been very positive about the campaign. Many of them would like the campaign to be repeated on several days in the year.

Traders in most of the participating cities, both in Sweden and in the participating countries, have been positive about the campaign and consider it a good idea to repeat it.

The level of participation by the public transport companies has increased year by year in Sweden.

The most common permanent measures introduced during the campaign were cheaper bus tickets, new bus routes, better or new cycle paths and new pedestrian streets.

The most common activities for children during the European Mobility Week 2004 were various kinds of competitions and tests aimed at sustainable mobility, for example drawing competitions, "Walk or bike to school and win a prize" and education aimed at better road safety for children.

Class 2b at Furutå School in Växjö observed that the biking man on the campaign logotype didn't wear a helmet. Thanks to those pupils, the biking man on the logotype now wears a helmet.

Most political commitment was confined to the local level.

Thanks to the very committed and hard-working people who took part in the planning and implementation of the campaign in the Swedish municipalities, it proved a success in many of the participating towns and cities in Sweden, despite their limited resources. Their contribution to the campaign is commendable.

3 Inledning

3.1 Förutsättningar för uppdraget

3.1.1 Nationellt

Naturvårdsverket fick enligt regleringsbrev daterat 2003-12-18 i uppdrag att samordna och utvärdera den bilfria dagen 2004: ”Naturvårdsverket skall, i samarbete med Vägverket, vara nationell samordnare för EU-arrangemanget Mobilitetsveckan, inklusive aktiviteten ”En bilfri dag”, under 2004. Arbetet skall ske efter samråd med andra berörda myndigheter. Naturvårdsverket skall redovisa till regeringen vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av den bilfria dagen och mobilitetsveckan senast den 31 mars 2005.”

Ansvaret för deltagande och genomförande av aktiviteter ligger på kommunerna. Naturvårdsverkets roll är att sprida information och samordna på nationell nivå.

3.1.2 Regionalt

Vägverket har stött kampanjen i Sverige på nationell och regional nivå, både ekonomiskt och med rådgivning till kommunerna.

3.1.3 Lokalt

Kampanjen ”I stan, utan min bil” genomfördes på helt frivillig basis. Kommunerna finansierade själva större delen av sina lokala kampanjer. Det är av stor vikt att en bedömning av deras insatser sker med beaktande av detta.

Liksom tidigare år, har kampanjen varit beroende av stora insatser av ett fåtal eldsjälar på lokal nivå.

Det är även av stor vikt att betona att i Sverige har vi många mindre tätorter där utrymmet för avstängning av en del av stadskärnan är liten och där trafikmiljöproblemen för det mesta är mindre än i större tätorter.

4 Bakgrund

I slutet av december 2000, utsågs Naturvårdsverket, av regeringen, att vara nationell samordnare av kampanjen "I stan utan min bil" 22/9 2001. Naturvårdsverket har sedan dess fungerat som informationsspridare samt givit riktlinjer för utvärdering mm.

Arbetet har i huvudsak utgjorts av nätverksarbete och i huvudsak skett via den nationella Webbsidan, E-post och telefon.

4.1 Historik 2000-2004

4.1.1 Start

"In town, without my car!" anordnades, för första gången i Europa, i Frankrike 1998. Kampanjen fick stort genomslag och enligt utvärderarnas uppskattning minskade biltrafiken i Paris med 30 % och de sammantagna luftföroreningarna från trafiken i de franska städerna minskade med mellan 50 % och 70 %, under den dag manifestationen pågick.

4.1.2 1999

22 september 1999, tog 66 franska tätorter (dubbelt så många som 1998) och 92 italienska, i överenskommelse med Genèveöverenskommelsen, del i den första europeiska upplagan av *In town, without my car*. Deltagande tätorter stängde av delar av sina stadskärnor från biltrafik och erbjöd invånarna förbättrade möjligheter att använda alternativa transportmedel.

4.1.3 2000 – Kommissionen stödjer en europeisk satsning

EU:s miljödirektorat beslöt att genom LIFE-programmet försöka skapa en gemensam europeisk kampanjdag varje år, *In town, without my car*.

EU-kommissionen, och representanter från 9 europeiska länder, beslöt att utvidga det franska initiativet till en gemensam manifestationsdag 22 september. En gemensam deklaration togs fram för Europas länder och ett gemensamt manifest (charter) med generella riktlinjer och specifik aktivitetslista för deltagande städer. Ett antal europeiska länder, bl.a. Sverige, skrev under denna deklaration på en förberedande konferens den 4/2 2000.

De städer som skrev under manifestet förband sig att uppfylla dess villkor.

DELTAGANDE SVENSKA STÄDER

Tio svenska städer skrev under manifestet år 2000 och deltog alltså formellt i den bilfria dagen *in town, without my car*:

Ytterligare ett 30-tal svenska städer genomförde aktiviteter utan att skriva under manifestet.

Totalt skrev 760 europeiska städer under det gemensamma manifestet år 2000. Totalt 509 europeiska städer anmälde sig som stödjande städer och deltog i aktiviteterna utan att skriva på manifestet.

ALLMÄNHETENS REAKTION

Reaktionen från deltagande städers medborgare var övervägande positiv och kampanjen blev en stor succé fr.a. i Frankrike, Italien, Spanien, Tyskland och Grekland.

Ingen nationell utvärdering gjordes 2000 och Sverige saknade nationell samordnare.

4.1.4 2001 – Första året Sverige har en nationell samordnare

DELTAGANDE STÄDER

28 svenska städer/kommuner deltog och skrev på manifestet 2001 och 32 genomförde aktiviteter utan att skriva på manifestet.

985 europeiska städer/kommuner i Europa, skrev på manifestet 2001, alltså en ökning på drygt 200. 633 europeiska städer/kommuner deltog 2001, utan att skriva på manifestet.

PERMANENTA ÅTGÄRDER

De flesta permanenta åtgärder, som infördes i deltagande kommuner i samband med den bilfria dagen, rörde billigare och effektivare transporter eller nya cykelbanor.

Malmö överraskade sina invånare genom att en del av den yta som avstängdes från biltrafik 22 september, 2001, blev en permanent park.

AKTIVITETER

Aktiviteterna i deltagande svenska städer/kommuner var av samma typ som året innan, men fler städer/kommuner erbjöd gratis eller billigare lokaltrafik 22/9 2001 än 22/9 2000. Ökningen berodde delvis på att fler städer deltog 2001 än 2000, men även på att fler av de städer som deltog 2000 erbjöd gratis lokaltrafik 22/9 2001. Ett arrangemang av detta slag behöver ju även tid för planering och tid till att väcka intresse för idén hos de berörda.

I Hallandsregionen hade man gratis lokaltrafik (bussar och tåg) i hela regionen 22/9 2001.

Karlskrona och Östersund fokuserade i stor utsträckning på barnen. Karlskrona, som genomförde en bilfri dag både 21/9 och 22/9, hade barns trafikmiljö som tema 21/9. Det var många aktiviteter för barn i alla deltagande städer och flera städer hade utlyst teckningstävlingar, där barnen t.ex. fick komma med förslag på miljövänliga transportmedel. Teckningarna föreställde allt från hästskjutsar till teleportering.

I stort sett så var samarbetet bredare inom kommunerna kampanjåret 2001 jämfört med kampanjåret 2000. Affärsinnehavare, företag, skolor, föreningar et c. samarbetade på flera ställen på ett föredömligt sätt.

FLER EXEMPEL PÅ AKTIVITETER 2001

- De flesta städer samordnade Riksmarschen mot cancer, med *I stan utan min bil*
- Gratis busstransporter (t.ex. Eskilstuna, Gävle, Helsingborg, Falkenberg, Hallandsregionen, Söderköping och Uppsala)
- Gratis endagsbiljett på buss och tunnelbana (t.ex. Botkyrka, Huddinge, Södertälje, Tyresö)
- Utställningar där man visade idéer rörande alternativa transportsätt
- Prova på alternativa fordon, el-bilar, el-mopeder et c.
- Cykeltaxi
- Invigning av nya cykelbanor
- Tipstävlingar och andra tävlingar. I Eskilstuna kunde de invånare som fyllde i en enkät, som rörde "I stan utan min bil", vinna cyklar och hjälmar.
- Presentation av bilpooler
- Olika kulturella inslag där ofta stadens/ortens särart betonades

KOLLEKTIVTRAFIK

Flera städer satsade på tätare turer, gratis eller billigare turer, eller alternativ till den vanliga kollektivtrafiken, som t.ex. etanolbussar eller cykeltaxi. Användningen av kollektivtrafik ökade i de flesta städer jämfört med vanliga lördagar.

ALLMÄNHETENS REAKTION

De personer som besökte städernas bilfria delar var mycket positiva, trots att det regnade på många håll i Sverige 22/9 och de flesta, ibland nära 100 % enligt enkäterna, ville att det skulle bli minst en återkommande bilfri dag varje år. Många ville gärna ha flera dagar där man stängde av delar av städerna från biltrafik. Kvinnor var i allmänhet mer positiva till dagen, även om det i några städer endast rörde sig om en marginell skillnad mellan män och kvinnor i detta avseende.

Kvinnor var generellt mer oroade än männen när det gäller de olägenheter som biltrafiken ger, men även en stor del av männen tyckte att det fanns anledning till oro.

I de städer där man hade ställt frågan "Vem kan bäst minska olägenheterna som biltrafiken skapar" var svaret "jag själv" det vanligaste svaret. Detta följs i fallande ordning av "min kommun", "riksdag och regering" och sist "EU". Kvinnor tror, i högre grad, på personligt ansvar och på kommunen, än männen gör. Männen tror mer på riksdag och regering, än kvinnor gör.

NÄRINGSIDKARNAS REAKTION

Andelen tillfrågade, som var positiva till själva idén, varierade i landet. I en del städer var över 50 % övervägande positiva eller neutrala, men i några städer tyckte det övervägande antalet handelsmän att idén med att ha en dag med tillfällig avstängning från biltrafik var dålig och att det över huvud taget var en dålig idé att ha bilfria stadskärnor.

När det gällde uppfattning om försäljning/kundantal så ansåg drygt 50 % av handelsmännen, i de flesta städer, att det var som vanligt eller någon ökning.

MEDIABEVAKNING

Intresset från media på nationell nivå var större än året innan. Störst intresse väckte det faktum att Stockholm inte skulle delta, men att några mindre tätortsbetonade grannkommuner skulle delta. De sistnämnda fick därför positiv reklam. De journalister som Naturvårdsverket hade kontakt med på den nationella nivån var i överlag mycket positiva till kampanjen.

Även intresset på lokal nivå var generellt sett större än året innan.

LUFTKVALITETSMÄTNINGAR

Några städer genomförde jämförande luftkvalitetsmätningar mot vanliga lördagar, men med olika resultat, som det är svårt att dra någon övergripande slutsats från. De flesta städer informerade om luftföroreningssituationen i staden/kommunen och hur man arbetar för att förbättra situationen

BULLERMÄTNINGAR

Ett fåtal städer/kommuner genomförde jämförande bullermätningar mot vanliga lördagar. Ljudnivån var lägre i de avstängda områdena mot en vanlig lördag och detta upplevde allmänheten som mycket positivt. De flesta städer/kommuner informerade om bullersituationen i staden/kommunen och hur man arbetar för att förbättra situationen.

4.1.5 2002 – Utvidgning till Europeiska Mobilitetsveckan

DELTAGANDE STÄDER

50 svenska kommuner/städer deltog i *I stan utan min bil 2002*, av dessa skrev 16 på det europeiska manifestet.

Tre svenska städer deltog även i Europeiska Mobilitetsveckan 16-22 september, Helsingborg, Karlstad och Lund

Många av de kommuner som deltog bestämde sig relativt sent och flera av dem valde att lägga manifestationen lördagen den 21 september, istället för söndagen den 22 september. Motiveringen var att alltför få människor befinner sig i innerstaden på söndagar, jämfört med vardagar och lördagar, så man befarade att det skulle öka trafiken på söndagen, istället för tvärt om. Att sista valveckan låg så nära manifestationsdagen, med stora arbetsinsatser för politiker och tjänstemän i kommunen, bidrog till att några städer valde att avstå helt från att delta 2002.

De som valde att lägga sin manifestation 21 september, var inte berättigade att skriva under det europeiska manifestet, men det skall betonas att flera av dessa hade utökat det avstängda området från året innan och att de förutom vald dag, i övrigt uppfyllde manifestets kriterier.

Flera av de deltagande städerna, både bland dem som hade skrivit på manifestet och de som inte hade skrivit på manifestet genomförde aktiviteter både 21 och 22 september.

PERMANENTA ÅTGÄRDER

De flesta permanenta åtgärder som genomfördes var nya kollektivtrafiklinjer, effektivare och billigare kollektivtrafik, gågator och cykelbanor.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Lådbilsrace
- Politikerrace
- Tipsrundor till fots eller med cykel
- Utställningar där man visade idéer rörande alternativa transportsätt
- Prova på alternativa fordon, el-bilar, el-mopeder et c.
- Invigning av nya cykelbanor
- Presentation av bilpooler
- Olika kulturella inslag där ofta stadens/ortens särart betonades
- Utställningar där man visade idéer rörande alternativa transportsätt
- Cykelreparationsverkstad

VIKTIGA FRAMGÅNGSFAKTORER

Erfarenheter från deltagande städer, i och utanför Sverige, visade liksom året innan att för att få ett stort deltagande behövs en kampanj på bred basis, framför allt på lokal nivå. Man ansåg att det även är viktigt att få draghjälp på nationell nivå.

Framför allt politiska ställningstaganden, är något som man sätter stort värde på i kommunerna och många behöver ekonomisk hjälp för att kunna driva en kampanj.

I svenska kommuner med små resurser är utrymmet mycket litet för satsningar av detta slag, där det långsiktiga resultatet är mycket svårt att överblicka. En tydlig koppling till andra typer av arbete mot ett långsiktigt hållbart resande är nödvändig.

MOTIVERINGAR FÖR DELTAGANDE

De städer/orter som deltog 2002 motiverar sitt deltagande med att de tycker att det är ett utmärkt tillfälle att genom intresseväckande aktiviteter av olika slag visa medborgarna vilket miljöarbete som pågår i kommunen, vilka alternativ till bilen man kan erbjuda och hur var och en kan bidra till att minska onödig biltrafik.

Flera var övertygade om att trafikfrågorna får större tyngd, även i den egna kommunen, om så många städer/orter som möjligt deltar i en gemensam europeisk/inter-nationell kampanj som denna. De anser alltså att själva deltagandet också påverkar utvecklingen i rätt riktning.

ALLMÄNHETENS REAKTION

De lokala utvärderingarna visade att allmänhetens reaktion i de deltagande städerna var mycket positiv, där inte vädret spolade bort all entusiasm. Det är dock viktigt att betona att dem som man har ställt frågorna till, för det mesta har varit de som har besökt arrangemangets aktivitetsområden och/eller de områden som var avstängda från biltrafik.

Det är vanligt att man tycker att det bör vara fler bilfria dagar per år.

NÄRINGSIDKARE

I de flesta orter/städer var ett övervägande antal näringsidkare positiva till idén och ville gärna att dagen skulle upprepas. Det var lika många som upplevde att försäljningen var bättre under dagen, som att det var ungefär som en vanlig dag. Mycket få tyckte att det var sämre än motsvarande veckodag utan kampanj.

KOLLEKTIVTRAFIKEN

Kollektivtrafikens deltagande i arrangemanget ökade i de flesta städer som har deltagit tidigare år och där man har hunnit med att planera för bredare samarbete med olika organisationer.

4.1.6 Kampanjen 2003

Detta år genomfördes kampanjen i nära samarbete med Klimatkampanjen.

66 svenska städer deltog 2003, av dessa skrev 16 på det europeiska manifestet och förband sig därmed att stänga av ett område i sina stadskärnor från biltrafik samt införa minst en permanent åtgärd. Fem städer, av dem som skrev på manifestet, Borlänge, Helsingborg, Karlstad, Lund och Östersund genomförde även Europeiska Mobilitetsveckan.

Flera städer valde att lägga sin manifestation helgen innan måndagen den 22 september och var därmed inte berättigade att skriva under det europeiska manifestet.

Det skall betonas att flera av dessa hade utökat det avstängda området från året innan och att de, förutom vald dag, i övrigt uppfyllde manifestets kriterier.

PERMANENTA ÅTGÄRDER

De vanligast permanenta åtgärder som genomfördes var nya cykelvägar och kollektivtrafiklinjer. Vanliga var även billigare kollektivtrafik och nya gågator.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Slogantävling (Östersund)
- Belöningspåse till kollektivtrafikresenärer och cyklister (46 orter deltog i Klimatkampanjens aktivitet)
- Information till och om handikapp, tillfälle erbjöds på några ställen att prova på hur det är att ta sig fram med rullstol i stan.
- Experimentverkstad i skolan, tillverkning av små solenergibilar (Östersund)
- Lådbilstävlingar (Borlänge, Sundsvall och Vårgårda)
- Tipsrundor till fots eller med cykel (vanlig förekommande)
- Utställningar där man visade idéer rörande alternativa transportsätt (vanligt förekommande)
- Prova på alternativa fordon, el-bilar, el-mopeder et c. (vanligt förekommande)
- Invigning av nya cykelbanor (flera)
- Cykelreparationsverkstad (vanligt förekommande)

- Presentation av bilpooler (vanligt förekommande)
- Olika kulturella inslag där ofta stadens/ortens särart betonades (de flesta)
- Utställningar där man visade idéer rörande alternativa transportsätt (flera)
- Frukt till kollektivtrafiksresenärer (Huddinge)
- Utmaning till företag, alternativ till bilen eller samåkning (Huddinge)

ALLMÄNHETENS REAKTION

Överlag var invånarna i de städer som deltog positiva. Ett stort antal ville att I stan utan min bil skulle utökas till fler dagar.

NÄRINGSIDKARNAS REAKTION

De affärsmän som var positiva eller neutrala övervägde i de flesta städer/orter.

KOLLEKTIVTRAFIKEN

Kollektivtrafiken var, på många håll, i stor utsträckning engagerad i kampanjen.

SKOLOR

Fler skolor var engagerade i flera städer/orter än åren innan.

5 Organisation och arbetsfördelning för 2004 års samordning av kampanjen

5.1 Organisation

Huvudansvaret för projektet ligger enligt uppdraget på Naturvårdsverket.

Ingen formell styrgrupp eller samrådsgrupp tillsattes. Samråd och samarbete har i huvudsak skett med Vägverket och Kommunförbundet.

Samråd har skett med övriga berörda inom Naturvårdsverket.

5.2 Arbetsfördelning

Naturvårdsverket, Vägverket och andra berörda myndigheter har själva svarat, var och en för sig, för den information som har tagits fram och distribuerats av respektive myndigheter. Vägverket och Naturvårdsverket har samrått när det gäller pressmeddelanden och vägledande information till kommunerna och gått ut med en gemensam inbjudan att delta i kampanjen till kommunerna..

Naturvårdsverket och Vägverket tog gemensamt fram nationella affischer och vägledande kampanjmaterial för kampanjen och Vägverket bidrog till finansieringen.

Vägverkets regioner har även stött kommunerna med kunskap, idéer och i vissa fall med samordningshjälp och ekonomiska bidrag. I Västra Götaland samarbetade man på bred front i Vägverkets regi. Vägverket region väst finansierade även konsult hjälp för samordning och utvärdering av aktiviteterna i regionens kommuner.

Kommunförbundet har via sitt nätverk och Kommunaktuellt, informerat om kampanjen ”I stan, utan min bil” på ett mycket tydligt och positivt sätt.

De flesta berörda myndigheter har informerat om dagen på sina respektive hemsidor.

Så gott som all politiskt engagemang fanns enbart på lokal nivå.

5.3 Naturvårdsverkets bidrag i arbetet med Europeiska Mobilitetsveckan

Naturvårdsverket har

- via sin hemsida <http://www.naturvardsverket.se/mobilitetsveckan> och genom sitt kontaktnätverk informerat om pågående arbete och länkat till information som har funnits på annan plats.
- vidarebefordrat viktig information från den europeiska projektledningen och de möten som har skett mellan de europeiska samordnarna

- samlat in och vidarebefordrat information från kommunerna till den europeiska projektledningen
- i samarbete med Vägverket tagit fram och lagt ut digitalt informations- och kampanjmaterial på <http://www.naturvardsverket.se/mobilitetsveckan>
- tagit fram, i samarbete med Vägverket, och kostnadsfritt försett deltagande och stödjande kommuner med nationella affischer i olika storlekar, vykort och kampanjtröjor både för *I stan, utan min bil* och *Europeiska Mobilitetsveckan*
- genomfört ett utvärderingsseminarium, för utbyte av erfarenheter mellan kommunerna

Aktivitet	Start	Klart
Informeraende brev till kommuner, berörda myndigheter och organisationer		april 2004
Kommunikationsstrategi		januari 2004
Informationsmaterial till Webbplatsen, digitala broschyrer, vykort, manifest mm		april 2004
Löpande information till webbplatsen	januari 2004	september 2004
Pressmeddelanden		september 2004
Tryckta nationella affischer		augusti 2004
Vykort		maj 2004
Kampanjtröjor		augusti 2004
Logoband		augusti 2004
Utvärderingsseminarium		februari 2005
Utvärdering av den bilfria dagen:		
Utvärderingsrapport för 2003 lämnas till regeringen		mars 2004
Utvärderingsrapport för 2004 lämnas till regeringen		mars 2005
Informeraende brev till kommuner, myndigheter och organisationer för kampanjäret 2005		mars 2005

Personella resurser: 13 personveckor för Birgitta Malmberg

Ekonomiska resurser: 320.000:- varav 120 000:- bidrag från Vägverket för 2004 års samordning. 60 000:- av Vägverkets bidrag var regionalt stöd.

6 Syfte och mål med den Europeiska Mobilitetsveckan

Biltrafiken i tätorterna har negativa konsekvenser för hälsa och miljö. Man räknar med, enligt uppgifter från Clean Air for Europe (CAFE) , att 310 000 européer kommer att avlida i förtid varje år på grund av luftföroreningar. I medeltal reduceras den förväntade livstiden för européer med nästan nio månader på grund av luftföroreningar.

Problemen med luftföroreningar, buller, barriäreffekter, stress och krympande grönområden ökar i många europeiska städer. Det är därför viktigt att nya resmönster utvecklas som leder till att biltrafiken minskar och tar mindre utrymme.

Utifrån dessa förhållanden är kampanjens syfte att:

- stimulera utvecklingen av nya resmönster i enlighet med en hållbar utveckling
- erbjuda möjlighet för invånarna att använda alternativa transportmedel i stället för bilen
- ge stadsborna möjlighet att återupptäcka sin stad, dess invånare och stadens kulturella särart
- informera om luftföroreningar, buller och trängsel som blivit följderna av en alltför stor användning av bilar i städernas stadskärnor

Det är av allra största vikt att tänka långsiktigt och strategiskt vid planerandet och genomförandet av kampanjen. För att uppnå det långsiktiga syftet att minska onödig biltrafik i stadskärnorna, så är det mycket viktigt att erbjuda/presentera realistiska alternativ till bilen och att arbeta för att förbättra dessa alternativ. För att få en långsiktigt bestående förändring, måste stadens invånare uppleva att detta ligger inom möjlighetens ramar och att de själva kan bidra till detta. Invånarna skall uppleva/se att arrangemanget inte bara är ett jippo, utan att kommunen seriöst verkar för att uppnå en bättre stadsmiljö med färre bilar i tätortskärnorna.

7 Marknadsföring

Marknadsföringen inleddes med ett inbjudande och inspirerande brev till samtliga kommuner, från Naturvårdsverket och Vägverket. Detta brev sändes även till berörda myndigheter och organisationer för kännedom. Till dessa brev bifogades grundläggande informationsmaterial.

För övrigt marknadsfördes kampanjen på nationell nivå i huvudsak via den nationella samordnarens hemsida, samordnarens kontaktnätverk i kommunerna, övriga berörda nätverk och med hjälp av journalisten Pelle Thörnberg, som spred information om intressanta aktiviteter och viktiga åtgärder i kommunerna till tidningar, TV och radio. Författarinnan Margareth Osju Arverud, från Karlsborg, hjälpte oss att sprida kampanjen med en vädjan om omsorg om barnen i trafiken, bl.a. genom sina vykort av sagofigurerna *Småfolket*.

Annonskampanjer genomfördes endast på lokal nivå, finansierat av kommunerna.

Den svenska pressen intresse var större på nationell nivå än året innan, framför allt eftersom Stockholm hade utökat sitt engagemang jämfört med året innan till att omfatta hela mobilitetsveckan.

8 Nationell utvärdering

Detta är en slutrapport av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag att samordna och utvärdera den bilfria dagen 2004 i samarbete med Vägverket och andra berörda myndigheter. Naturvårdsverkets bedömning bygger på de uppgifter som vi har fått från kommunerna skriftligt eller muntligt.

Utvärderingen gör inga anspråk på att vara av vetenskaplig karaktär. Vi valde att inte styra kampanjen med nationella riktlinjer. Med tanke på kommunernas olika förutsättningar, anser vi att intresset att genomföra detta frivilliga arrangemang skulle minska om det, förutom de riktlinjer som anges i det gemensamma manifestet, dessutom skulle vara styrt av riktlinjer från Naturvårdsverket. Denna bedömning har vi gjort utifrån de synpunkter som har framförts från kommunerna och andra berörda.

Naturvårdsverket ställde inte krav på att enkätundersökningar skulle genomföras, men erbjöd ett förslag till enkät som kunde användas av dem som så önskade.

Intresset för att genomföra enkätundersökningar har minskat hos de städer som har deltagit i kampanjen fler än två år. De flesta kommuner har inte resurser att genomföra enkätstudier som kan ge en bra helhetsbild av vad allmänheten tycker om kampanjen. De flesta enkätresultaten bygger på svar från dem som har besökt de områden där kampanjaktiviteter har pågått.

Utvärderingsunderlaget från kommunerna är mycket ojämnt och det är därför svårt att göra en jämförelse mellan kommunerna. Förutsättningarna är, på många sätt, olika för de deltagande städerna/kommunerna, som t.ex. resurser, politikernas stöd, tätortens storlek, mm.

Arbetet i kommunerna har i år, liksom tidigare år, i stor utsträckning byggts på ett antal eldsjälar, på nationell, regional och lokal nivå, mycket stora engagemang och arbetsinsatser.

Det är också viktigt att betona att kampanjen skedde helt på frivillig basis och att Naturvårdsverket därför inte kan ställa några krav på inrapportering

8.1 Sammanfattning av lokala utvärderingar 2004

8.1.1 Deltagande städer/orter

61 svenska städer deltog 2004, av dessa deltog 13 städer fullt ut i hela mobilitetsveckan och uppfyllde manifestets riktlinjer. Av de övriga genomförde de flesta aktiviteter under minst två dagar.

Flera städer valde att lägga sin manifestation helgen innan onsdagen den september och var därmed inte berättigade att skriva under det europeiska manifestet. Det skall betonas att flera av dessa hade utökat det avstängda området från året innan och att de i övrigt uppfyllde manifestets kriterier.

UTVECKLINGSTREND FÖR DELTAGANDE

Totala antalet svenska städer/orter som deltog i kampanjen 2004 jämfört med 2003, ökade inte, men fler valde att delta i hela mobilitetsveckan än året innan.

Utvecklingstrend 2000-2004:

	Sverige				Europa			
	ITWMC		EMW		ITWMC		EMW	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
2000	10	30			760	509		
2001	28	32			985	633		
2002	16	34	3	5	1446	326	315	107
2003	16	50	5	7	1031	449	715	426
2004	33	28	13	48	1155	240	378	472

Ja = Deltagande städer/orter som uppfyllde manifestets riktlinjer för ITWMC, respektive för hela EMW.

Nej = De deltagande städer/orter som inte uppfyllde manifestets riktlinjer, så kallade "stödjande städer".

De som tas med under nej-kolumnen för EMW är städer/orter som deltar mer än en dag förutom ITWMC och i någon eller flera av Europeiska Mobilitetsveckans temadagar, men inte hela veckan.

8.1.2 Allmänhetens reaktion

Överlag var invånarna i de städer som deltog positiva. Ett flertal ville att *I stan utan min bil* skulle utökas till fler dagar.

8.1.3 Näringsidkarnas reaktion

De affärsmän som var positiva eller neutrala övervägde.

8.1.4 Kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken var på många håll i stor utsträckning engagerad i kampanjen.

8.1.5 Skolor

Fler skolor var engagerade i flera städer/orter än åren innan, mycket på grund av kampanjens huvudtema "Safe streets for children".

TIPS FRÅN VAKNA BARN

Klass 2b på Furutåskolan i Växjö upptäckte att den cyklande mannen på kampanjlogon saknade hjälm. Detta har nu åtgärdats av Naturvårdsverket. Tusen tack till barnen i klass 2b!

8.1.6 Exempel på aktiviteter under mobilitetsveckan

PERMANENTA ÅTGÄRDER

De vanligaste permanenta åtgärder som genomfördes i samband med kampanjen var billigare kollektivtrafikbiljetter, nya busslinjer, förbättrade eller nya cykelbanor, nya gånggator samt åtgärder för förbättrad trafiksäkerhet för barn, framför allt i områden nära skolor och daghem.

AKTIVITETER MED FOKUS PÅ BARN

- *Gå och cykla till skolan*, tävling som genomfördes i Stockholms stad, Huddinge, Ekerö, Botkyrka, Nynäshamn, Forshaga, Munkfors, Piteå, Sandviken, Sotenäs och Östersund
- *Gåttåg*; Lilla Edet
- *Teckningstävlingar/Utställningar*, Östersund, Eskilstuna, Växjö m.fl.
- *Cykeltävlingar*, Eskilstuna med flera
- *Fin fem fel på cykeln*, tävling i Lund och Östersund
- *Cykelfest*, i Örebro
- *Vandrande skolbuss*, Mölndal m.fl.
- *Prova på att använda den omöjliga cykeln*, Lund
- *Lådbilsrace*, Eskilstuna, Vårgårda och Östersund
- *Mini-el-bilar*; Lund
- *Barn utformar en gata*, Lund
- I Trelleborg medverkade Dan och Gullan Bornemark med en *nyskriven låt "I stan utan min bil"* som uruppfördes i Trelleborg men som spreds till radiostationer över hela landet.
- I Forshagas skolor *informerade en svårt trafikskadad ung man*, som blivit helt återställd, om vikten av att bära cykelhjälm
- *Fotbollsgolf*, Östersund

ÖVRIGA AKTIVITETER

- I Strömstad fick besökare pröva på att köra i Dalslandsskogarna – på datorn, för att "föraren" skulle få pröva på sparsam körning.
- Drickyoghurt & reflex till barnen, i Östersund
- Förslagslåda för bättre trafikmiljö, politiker tar emot barnens förslag, Östersund
- Miljöföretagsutmaning till företag, i Östersund
- Kanotpaddling, i Karlstad
- Munkfors genomförde en miljö- och friskvårdsfestival i Munkfors under mobilitetsveckan, med början redan 12/9.
Festivalen var ett samarbete mellan ett antal aktörer i Munkfors och hade målsättningen att få ett friskare, hållbarare och gladare Munkfors.

8.1.7 Nationell samordning

Naturvårdsverket har samarbetat med kommunerna framför allt via ett nätverk av kontaktpersoner ute i kommunerna.

Informationsspridningen och samordningen har i huvudsak genomförts via detta nätverk och via den nationella samordnarens hemsida för den bilfria dagen.

De kommuner som önskade kunde få nationella affischer, vykort, logoband och kampanjtröjor för *I stan utan min bil* och för den *Europeiska Mobilitetsveckan*, från Naturvårdsverket.

När det gäller det nationella kampanjmaterialet och övrigt stöd från nationell nivå, var det framför allt det vägledande informationsmaterialet, affischerna, journalisten Pelle Thörnbergs hjälp med marknadsföring, kampanjtröjor till funktionärer och Margareth Osju Arveruds reklamvykort för kampanjen, som var mest uppskattade av kommunerna.

8.1.8 Samarbete med andra myndigheter

Naturvårdsverket bjöd in berörda myndigheter och organisationer till samarbete och deltagande i kampanjen.

Vägverket har bidragit ekonomiskt, både nationellt och regionalt, samt med att sprida information och ge råd till kommunerna i sina regioner. Framför allt Västra Götalandsregionen har gjort en stor insats.

Övriga berörda myndigheter och organisationers bidrag har i huvudsak bestått av spridning av information via sina hemsidor.

8.1.9 Samarbete mellan kommuner

Ett bra exempel på regional samordning är Västra Götalandsregionen, som liksom 2003 hade en regional samordnare och en gemensam hemsida.

8.2 Slutsatser

Slutsatserna baseras på det utvärderingsunderlag som vi har fått in från kommunerna.

8.2.1 Varför lyckades vissa städer så bra?

- Satsning på en hel veckas aktiviteter
Man når fler människor, fler målgrupper, kan involvera andra aktörer på ett annat, mer aktivt sätt, får mer ”gratis” marknadsföring i form av dagliga tidningsartiklar och radiointervjuer. Man kan också använda de personella resurserna på ett mer flexibelt sätt och dela upp arbetsuppgifterna så att inte endast projektledaren håller i alla trådarna.
- Eldsjälar som arbetade med kampanjen
- Starkt politikerstöd
- Tillräckliga resurser för att genomföra en bra annonskampanj
- Brett samarbete mellan myndigheter, företag, skolor och ideella organisationer
- Bred information
- Annonser var effektivast för att nå invånarna, med god draghjälp av affischer, lokalradio och TV.
- Tävlingar som syftade till att ändra resvanor
t.ex. ”Gå och cykla till skolan”, ”Företagsutmaningar”

- Skraddarsydda tips till olika målgrupper, hur man själv kan påverka sitt resande och sina transporter
- Engagerade kändisar
- Tipspromenader i butiker
- Billig eller gratis lokaltrafik
- Koncentration av aktiviteter till ett bestämt område
- Väl genomtänkta och inte för många aktiviteter
- Företag fick chansen att visa upp sitt miljöarbete

8.2.2 Hinder

SKEPTISKA BUTIKSÄGARE

En del butiksägare är fortfarande skeptiska i början av kampanjperioden, men fler och fler blir positiva för varje år som kampanjen genomförs om de får tillräckligt med information i tid, så att de har möjlighet att dra nytta av kampanjen.

DISPENSER

Viss biltrafik måste kunna flyta inom stadens alla delar. Utryckningsfordon och handikappade fick dispens på de gator som för övrigt var avstängda från biltrafik, Erfarenheter säger att dispenserna bör vara få.

ERFARENHETER - INFÖR FRAMTIDEN

Det är viktigt att hålla i minnet att manifestationen bygger på frivilligt lokalt engagemang. Naturvårdsverkets roll bör vara stödjande, informerande, inspirerande och nationellt samordnande, med tanke på uppdragets natur och att resurser av den storleksordning som krävs för att man skall kunna driva en kampanj på nationell nivå, inte finns tillgängliga på Naturvårdsverket. Med tanke på detta och att Naturvårdsverket inte har någon naturlig regional koppling i sin organisation, så bör man fundera över om någon annan myndighet eller organisation än Naturvårdsverket, är mer lämplig som nationell samordnare.

För att antalet deltagare skall bli så stort som möjligt och att kampanjen skall leda till att onödig biltrafik i tätorterna skall minska är det av stor betydelse

- att dagen har en koppling till mer långsiktiga insatser för att åstadkomma alternativa resmönster.
- att så många kommuner som möjligt deltar i och utnyttjar i ”I stan, utan min bil” och den Europeiska Mobilitetsveckans i sitt arbete mot hållbart resande.
- att så många som möjligt känner till kampanjen.
- att få mer stöd från politiker på alla nivåer.
- att ha tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att kunna genomföra en bred nationell kampanj och kunna förse deltagande kommuner med bra nationellt kampanjmaterial.
- att samarbete sker på nationell nivå. 2004 bidrog de flesta övriga berörda myndigheter och organisationer på nationell nivå endast genom att

mycket kort informera om den bilfria dagen på sina hemsidor och hänvisa till Naturvårdsverkets webbplats för ”I stan, utan min bil”

- att fokusera, i ännu större utsträckning än tidigare, på alternativa transporter i kampanjen.
- att helst inte använda benämningen ”Bilfria dagen” när man går ut med information på olika nivåer. På sina håll, främst bland politiker och organisationer kopplade till bilanvändning, så har man ansett att kampanjen varit en kampanj mot alla bilägare. Däremot har mycket få bilägare framfört sådan kritik.
- att vi samordnar kampanjen med övriga nationella kampanjer som berör detta område.

9 Lokal utvärdering

9.1 Deltagande städer/orter

9.1.1 Arvika

Kontaktperson: Ann-christine.karlsson@arvika.se, tel: 0570–817 49

Arvika kommun erbjöd gratis bussresor i innerstaden den 22 september.

9.1.2 Borlänge

Kontaktperson: Johanna Ingre, johanna.ingre@borlange.se,

Tel. 0243-74 093

Borlänge kommun har deltagit i kampanjen ”I stan utan min bil” sedan 2001 och Kontoret för hållbar utveckling har haft uppdraget att utarbeta dagen.

Tidigare år har Borlänge kommun signerat manifestet. Detta gjordes inte i år. Eftersom debatten om ett öppnande av gator i centrum pågick samtidigt som Mobilitetsveckan ägde rum, så beslutades man att det inte var riktigt läge för en påskrift detta år.

MARKNADSFÖRING

Erfarenheterna från tidigare år har visat att kampanjen behöver stark marknadsföring. Samarbete i marknadsföringen har i år främst skett med Dalarnas Luftvårdsförbund och Dala-Demokraten. Marknadsföringen har skett via tidningsannonser och artiklar, via radiointervjuer, hemsidor, via informationsskyltar, nationella affischer, via direktkontakt med invånare via samarbetspartners och aktörer samt via olika informationsfoldrar.

AKTIVITETER

Vid planeringen av aktiviteterna har tanken varit att nå alla grupper av invånare, i alla åldrar och på alla nivåer, kopplat till temat ”Säkrare vägar/gator för barn”. I marknadsföringen av kampanjveckan har fokus legat på information, utifrån så många perspektiv som möjligt, såsom exempelvis hälsa, miljö och ekonomi. Under själva kampanjaktiviteterna har syftet med aktiviteterna och kopplingen till Mobilitetsveckan tydliggjorts. Den informationsfolder som producerades år 2003, med fakta om transporter och om hur en förändring av transportbeteendet kan påverka och förbättra hälsa, ekonomi och miljö, trycktes upp i ca 500 ex och delades ut under aktiviteterna. Det har varit viktigt att *inte* fördöma bilisterna i kommunen, utan att visa på de alternativa transportsätt och också alternativa drivmedel som man istället kan välja. Invånarna erbjöds ett program med allehanda aktiviteter. Huvudsyftet har varit att locka folk till aktiviteterna för att sedan nå dem med det egentliga budskapet – att visa på alternativen till bilen. Till stor del har aktivitetsplatserna valts ut med tanke på att få möjlighet att träffa så många borlängebor som möjligt.

Torsdag 16 september, fredag 17 september

Mobilitetsveckan startade med två dagars information ute på Bilprovningen i Borlänge. Tyngdpunkten lades på barn, trafiksäkerhet och miljö. Samarbete skedde vid denna aktivitet med Dalarnas försäkringsbolag och NTF. Varje aktör hade en/två personer som stod och informerade besökarna. En tipstävling, sponsrad med priser från Dalarnas Försäkringsbolag, anordnades. Statistiken visar att, Borlänge kommun, under de två dagarna, nådde totalt ca 155 människor, varav 93 män och 30 kvinnor, av information gällande Mobilitetsveckans syfte.

Lördag 18 september

- Lådbilsbygge
- Lådbilstävling

Söndag 19 september

- Tips och bingopromenad
- Filmvisning av "Bilderna från Borlänge, som visade Borlänges utveckling med fokus på transporter

Måndag 20 september

Under måndagen arrangerades avancerad cykelutbildning för klasserna 3-6.

Tisdag 21 september

Cykelfrämjandet genomförde en inspektion av cykelvägnätet tillsammans med tjänstemän och politiker från Borlänge.

Onsdag 22 september

Under Mobilitetsveckans sista dag, "I stan utan min bil", fick Borlänges bussresenärer varsin Nejlika med fastsatt information om Mobilitetsveckan syfte och ett tack för att de i sitt beslut i att välja bussen som transportsätt bidragit till en mer hållbar stad. Mottagandet av de ca 200 bussresenärer som fick uppmuntran blev mycket lyckat och vi möttes av kommentarer som: "Äntligen uppmärksammas vi!" "Det var på tiden att någon såg oss!"

Dagen avslutades med ett intern möte mellan SNF, Kontoret för hållbar utveckling och kommunens översiktsplanerare. Syftet med mötet var att diskutera framtida samhällsplanering utifrån transporter och om hur man kan planera t ex externa köpcentra utifrån hållbara transportalternativ.

Tävlingar

- *Skolvägsjakten*

I samband med kampanjveckan utlystes flera tävlingar. Eftersom forskning har visat att många barn skjutsas i bil till skolan ordnades Skolvägsjakten, en tävling för skolbarn i år 1-6 i grundskolan även i år. Skolvägsjakten syftar till att öka barnens motivation till att gå och cykla till skolan i stället för att bli skjutsade med bil. Eleverna kan därigenom bidra till bättre hälsa, miljö och ekonomi.

I tre veckor antecknade barnen de dagar man cyklat eller gått. De beskrev dessutom fördelarna med att gå och cykla, med egenhändigt skrivna sångtexter. På så sätt tränade eleverna både svenska och musik. Juryn tog hänsyn till hur stor del i procent av klassens barn, som cyklat eller gått till skolan eller skolbussen, samt bedömde inskickade melodibidrag. I klass 6 a, Kvarnsvedens skola, var uppslutningen 100% och där hade man skrivit en ny, fyndig sångtext till låten "La dolce vita". De tre klasserna som cyklat/promenerat mest/elev vann 3000 kr, 2000 kr respektive 1000 kr till klasskassan. Alla deltagande klasser har också erhållit diplom. I årets tävling deltog 15 klasser, sammanlagt ca 400 elever, mot föregående års 50 klasser. Nedgången i antalet klasser beror till viss del på att man inte hade möjlighet att ringa runt till skolorna och tjata tillräckligt.

Elever och lärare tyckte att detta var en enkel och rolig tävling där man dels har fått röra på sig, dels träna svenska och musik genom att skriva sångtexter. Borlänge's mål är att nå flera klasser och skolor nästa år.

- *Uppfinnartävling*
I samband med Mobilitetsveckan startade även en tävling för elever och lärare i åk 7-9 i Borlänge. Elevernas uppdrag var att uppfinna ett fordon för framtiden som också tar hänsyn till hälsa, miljö och trafiksäkerhet. Målet var alltså att skapa en ritning eller modell med skriftlig beskrivning på ett fordon som är säkert, miljövänligt och med en så funktionell design som möjligt. Tävlingen pågick fram till 13 december 2004 och ca 275 elever anmälde sig. Tävlingen var ett samarbete med Näringslivsenheten, Näringslivet, högstadieskolor och fordonstekniska programmet på Erikslundsgymnasiet. En utställning av elevernas modeller arrangerades efter tävlingens slut.
- *Gång- och cykelutmaning*
En gång- och cykelutmaning gick ut från Kontoret för hållbar utveckling till alla övriga enheter inom kommunen. Endast ett fåtal enheter antog utmaningen som gick ut på att man, liksom i "Skolvägsjakten", skulle ta sig till och från arbetet med antingen cykeln eller genom att gå. Varför det blev en nedgång i antalet deltagande enheter i år är svårt att få fram. Kanske behöver upplägget förändras något inför kommande år.

ENKÄTUNDERSÖKNING

Ingen enkätundersökning av Borlängebornas uppfattning om I stan utan min bil genomfördes 2004. Eftersom upplägget av Mobilitetsveckan såg annorlunda ut jämfört med tidigare år, passade enkäten inte riktigt in.

UTVÄRDERING

Kampanjen genomfördes med gott resultat. De kommentarer kommunen har fått visar att deltagarna och medaktörerna var nöjda med kampanjen. Borlänge Marknad, som vanligtvis ligger under samma tidsperiod som Mobilitetsveckan och som

fram till och med 2003 har varit placerad vid Kupolen, hade 2004 förlagts till Borlänge centrum. Detta gjorde att det inte blev konkurrens om Borlängeborna på samma sätt som tidigare år. Istället samarbetade Kontoret för hållbar utveckling med arrangörerna av Borlänge Marknad. Samarbetet fungerade mycket bra.

Att ha en hel veckas aktiviteter framför en dags aktiviteter tycker man är fördelaktigt, i Borlänge kommun. Man når fler människor, fler målgrupper, kan involvera andra aktörer på ett annat, mer aktivt sätt, får mer ”gratis” marknadsföring i form av dagliga tidningsartiklar och radiointervjuer. Man kan också använda de personella resurserna på ett mer flexibelt sätt och dela upp arbetsuppgifterna så att inte endast projektledaren håller i alla trådarna. Man har också möjlighet att räkna antalet besökare vid de olika aktiviteterna.

Kontoret för hållbar utveckling vill fortsätta att arrangera kampanjen ”Mobilitetsveckan”. Man tycker att i ett långsiktigt perspektiv är det viktigt att kampanjen blir en kontinuerlig årlig aktivitet i Borlänge, för att invånarna ska få ”tid att vänja” sig vid och ta till sig budskapet.

9.1.3 Botkyrka kommun

Kontaktperson: Gunilla Isgren, gunilla.isgren@botkyrka.se;
08-530 611 41

Botkyrka samordnade kampanjen sin miljövecka 18-25/3 med Europeiska Mobilitetsveckan.

Exempel på aktiviteter

- *Gå och cykla till skolan*, tävling för årskurs 3-6.
Tävlingen går ut på att så många som möjligt går, cyklar eller åker kollektivt till skolan under veckan. Vinnare är den skola som har flest godkända resor (gång cykel kollektivt)
- *Gå och cykla till jobbet*
- Juiceutdelning till dem som cyklar 22 september
- Pröva på sparsam körning
- Provkörning av miljöbilar

9.1.4 Ekerö

Skolor i Ekerö deltog i tävlingen ”Gå och cykla till skolan” under Europeiska Mobilitetsveckan.

9.1.5 Eksjö

Kontaktperson: Sven-Åke Svensson, sven-ake.svensson@eksjo.se,
0381-362 08

Eksjö informerade om trafikfrågor under mobilitetsveckan, med betoning på hållbara transporter.

9.1.6 Eskilstuna

Kontaktperson: Lars Wiklund, lars.wiklund@eskilstuna.se; 016-10 10 58, mobil
070 26 46 704

Den Europeiska mobilitetsveckan genomfördes för första gången i Eskilstuna 2004. "I stan utan min bil" arrangerades i Eskilstuna kommun för femte året. Det officiella manifestet undertecknades.

AKTIVITETER

Torsdag 16 september

Tema: Företagens transporter

Värd: Miljö- och byggförvaltningen/Eskilstuna

- Logistik Nätverk
- Invigning 12.00 av skådespelaren Björn Gedda, sång av barn från Djurårdsskolans musikklasser.
- Lunchseminarium för näringslivet om logistik

Fredag 17 september 10.00-16.00

Tema: Cykelstaden

Värd: Stadsbyggnadsförvaltningen

- Paket med permanenta cykelåtgärder presenterades (se nedan)
- Prova på den Omöjliga cykeln
- Information om projektet Cykelstaden Eskilstuna
- Petri Berg från Hälsocykeln informerade om cykelleasing
- Cykelfrämjandet anordnade cykelpromenad med konstrunda på cykel
- Information om "cykla till jobbet" kampanjen Regnbågsresan
- Cykelservice på Lundbyskolan årskurs 4-6 med MHF

Lördag 18 september 10.00-15.00

Tema: Barnen i centrum

Värd: Centrumutvecklingsprojektet

- Lådbilsrace med studenterna från Mälardalens högskola
- Trollet Trudelutt och clownen Bobo för barnen
- Prova på den Omöjliga cykeln
- Prova på att köra radiostyrda racerbåtar
- Friskis & Sveltis uppvisning 13.00
- Öka trycket! - däckaktivitet på OKQ8 och Statoil

Söndag 19 september

Tema: Staden och kulturen

Värd: Kultur och fritidsförvaltningen

- Stadsvandring med Linda Nordin.
- Biblioteket premiär för söndagsöppet med aktiviteter
- Cykeln i mitt hjärta" Göran Hartzell visade sina cyklar Öka trycket! - däckaktivitet på OKQ8 och Statoil

Måndag 20 september 10.00-16.00

Tema: Miljöanpassad biltrafik

Värd: Vägverket och Energikontoret i Mälardalen

- Kändisrally - vem kör bensinsnålast? med Maria Wetterstrand (mp), Björn Gedda, skådespelare, och Niklas Johansson, Guif. Vinnare blev Maria Wetterstrand. Rallykonferencier och farthållare: Mike Florette
- Seminarium om sparsam körning (Axelssons trafikskola), samåkning (Svensk Samåkningstjänst) och miljöanpassade bilar (Gröna Bilister).
- Utställning av sex stycken miljöanpassade bilar och en biogassopbil
- Infotält om bilpool, sparsam körning, samåkning samt kvalitetssäkring av transporter

Tisdag 21 september

Tema: Samhällsplanering

Värd: Stadsbyggnadsförvaltningen

- Seminarium om samhällsplanering för hållbara transporter/mobility management med Trivector.
- Stadsvandring med Linda Nordin

Onsdag 22 september 10.00-17.00 I stan utan min bil

Tema: Säkra gator för barnen och Kollektivtrafik

Värd: Länstrafiken Sörmland/Kommunstyrelseförvaltningen

- Stora delar av centrum var avstängt 07.00-19.00
- Gratis stadsbuss hela dygnet, gällde linje 1-31
- Belöning till dem som gick, cyklade eller åkte kollektivt
- Trafiksäkerhet och brottsförebyggande arbete
- Teckningstävling, ”Rita din drömskolväg”, chans att vinna biobiljetter
- Buss med information och utställning
- Kooperativet Bron, försäljning av rättvisemärkta produkter
- Folkhälsorådet
- Klättervägg
- 17.00 Cykeltävling för ungdomar, årskurs 4-6
- 17.00 Kröning av Kung och Drottning Cykelhjälm

Barnkulturcentrum:

- Kretsloppis med begagnat från tidigare utställningar
- Information om utställningen ”Håller det”
- Utställning, Tusen års berättelser
- Återanvändningsverkstad med tema Skobilen

PERMANENTA ÅTGÄRDER

Ett paket med cykelåtgärder presenterades:

- Cykelparkeringar, cykelvägvisning, skyddsplanteringar efter Torshällavägens gång- och cykelväg
- Gång- och cykelbana vid Germundsgatan, Norra hamn, Ruddammsgatan
- Ny gång- och cykelväg med bro över Eskilstunaån vid Närje holme.

REAKTIONER

Allmänheten som besökte olika aktiviteter var nästan enbart positiva till arrangementet och många vill ha fler bilfria dagar. Irritation förkom från en del bilister, som trots omfattande information överraskas av avspärningar. Även några klagomål från näringsidkare inom avstängt område förekom. Tidigare års anonyma enkäter till boende och näringsidkare inom det avstängda området har tydligt visat att de boende är positiva och näringsidkarna överlag är negativa till avstängningen.

Gratis buss lockade 65 % fler bussresenärer än vanligt. Antalet bilar i ringen utanför det avstängda området, var ungefär lika många som vanligt. Cyklingen minskade något, troligen beroende på uselt väder på morgonen.

PROJEKTGRUPPENS SYNPUNKTER

Som helhet betraktad var veckan lyckad med ett digert och varierat program. En hel vecka gör att det är lättare att få uppmärksamhet och att hinna behandla olika frågor.

Samtidigt är det resurskrävande och svårt att upprätthålla kvaliteten i alla aktiviteter. Det är svårt både att fylla ut hela veckan med bra aktiviteter och få publik till dem under vardagar. Scenen på torget stod tom vid flera tillfällen under veckan, vilket inte är så lyckat.

9.1.7 Falkenberg

Kontaktperson: Jan Thörnell, jan.thornell@falkenberg.se; 0346-88 60 41

I år, liksom förra året, arrangerades I stan utan min bil i Falkenbergs stadskärna under rubriken Gårdsgatudag. Det bilfria inslaget var en del av övriga aktiviteter med avsikt att lyfta fram trafiksäkerhets- och miljöfrågor vid ett tillfälle då mycket folk samlas. Stadsbyggnadskontoret stod för avstängningar, tillstånd och praktiska detaljer såsom samordning och utställarhjälp.

Aktiviteter

Ett brett samarbete präglade aktiviteterna i Falkenberg. Programpunkterna var indelade i fem avdelningar:

- Gårdsgatufest. Musik och dans på gatorna i stadskärnan. Arr: Kärngruppen.
- Bussterdagen. Gratis busstrafik. Arr: Hallandstrafiken.
- Hälsa och friskvård. Arr: Innerstadsföreningen.
- Nykterhetsfrågor (inkl. trafiknykterhet. Arr: IOGT-NTO, MHF, NBV m.fl.
- I stan utan min bil & trafiksäkerhet. Arr: Stadsbyggnadskontoret.

Samtidigt pågick sedvanlig torgdag och butikerna hade långlördag med olika erbjudanden.

På programmet:

- Cykelhandlare visade cykelprodukter och sålde hjälmar.
- MHF demonstrerade alkolås.

- IOGT och Juniorförbundet diskuterade nykterhet.
  - NBV visade upp sin verksamhet inkl. cykelskola.
  - Kvinnliga bilkåren informerade om kommande cykelhjälmslag och om säker cykling.
  - Brottsförebyggande rådet informerade om kampanjen ”Töm bilen själv”.
  - Friskis och svettis och Motionshuset visade gymning.
  - Interboule arrangerade bouletävling.
  - Blodgivarcentralen jagade blodgivare.
  - Nätverket Matkultur informerade om lokala KRAV-produkter.
  - Falkenbergs blåsorkester spelade.
  - Qi Gong Tai Chi hade uppvisning.
  - Birthstone Linedance dansade. Kalles folkmusik underhöll.
  - Heartbeat Squaredance Club showade.
  - Skatebord och inlinesföreningen hade uppvisning.
  - Breakdance visades upp
  - Konsertföreningen spelade.
- Dessutom varvades underhållningsprogrammet med intervjuer av utställare, polisen, arrangörer och andra berörda.

Organisation

Falkenberg hade brett samarbete mellan flera parter som tog ansvar för sitt eget område. Information och annonsering samordnades av huvudarrangörerna. Stadsbyggnadskontoret ordnade avstängningar och plats för aktiviteter. Stadskärnan stängdes av för fordonstrafik mellan kl. 7-15. Två trafikvärdar från Stadsbyggnadskontoret jobbade med att informera besökare och förare och se till avspärrningar.

Kommunikationsinsatser

Annonser infördes i Hallands Nyheter (halvsida som upprepades en gång). Mediebevakningen var ok och resulterade bl.a. i en artikel i Hallands Nyheter.

Slutsatser

Arrangemanget var välbesökt. Om bilar varit tillåtna, hade de haft svårt att ta sig fram denna dag på gatorna i stadskärnan. Folk som tittade på uppvisningarna stannade även till vid andra aktiviteter och de olika informationsstånden. Besökarna representerade de flesta åldersgrupper och det ingick även barnaktiviteter. Utställarna och huvudarrangörerna tycktes nöjda med dagen.

Acceptansen var till synes hög bland besökare/invånare. Några bilister var missnöjda med att inte få köra in på Nygatan. Handlarna torde ha gynnats positivt av arrangemanget. Ett gott tecken för resultatet är att samarbete lönar sig. Arrangemanget återkommer sannolikt i denna form nästa år.

9.1.8 Falun

Kontaktperson: Mattis Ahlstedt, Mattias.Ahlstedt@falun.se,

Falun genomförde kampanjen I stan, utan min bil 22-25 september 2004

Onsdag/ Tema ”Säkra gator för barn”

- Cykelutbildning för åk 4 på Fisktorget
- Vernissage av bidragen till skoltävlingen Skolvägar i Falun DÅ & NU i Gallerian Falan, kl 12-14
- Aktiviteter på skolorna: Till skolan utan bil och Miljöresan (start 22/9)
- Kommunutmaningen – för kommunanställda

Torsdag/ Tema ”Klimat”

John Pohlman och Martin Hedberg; föredrag om klimatförändringar och väder följt av paneldebatt om klimatförändringarnas inverkan på vintersporterna.

Fredag/ Mellandag – Falun laddade inför lördagen

Lördag/ Aktiviteter på stan

- Manöverbana på cykel för barn på Åsgatan
- NTF informerade om bilbarnstolar, cykelhjälm och man kunde få prova krocksläde.
- Åk roddbåt på Faluån från centrum till Bondens Egen Markand vid Folkets Hus.
Stadshusets entré;
  - Ett bildspel visades med exempel från städer där biltrafiken ersatts med lugna och trivsamma promenadstråk.
  - Hur ser planerna ut för Falun? Vad byggs? Vilka cykelvägar är på gång och hur ska centrum se ut?
  - Tävling: Gissa vems cykel. Passa ihop en kändis med dennes cykel.
  - Falu Bilpool informerade om hur du kan spara pengar och miljö genom att dela bil med andra.

9.1.9 Forshaga

Kontaktperson: Mia Widlund, 054-172029,

miljoochbyggnadsnamnden@forshaga.se

Forshaga deltar genom en cykeldag den 16/9.

PERMANENT ÅTGÄRD

- Ny cykelbana

AKTIVITETER

- Invigning av cykelväg.
- Cykelteknikbana och ”Säker cykel”-tävling.
- Uppvisning av miljöbilar.

- Utställningar om miljö, trafiksäkerhet och friskvård.
- Tipsfrågor längs Klarälvsbanan mellan Deje och Forshaga.
- Gratis fika längs cykelbanan.

Arrangörer var Hälso- och Trygghetsrådet i Forshaga, Projekt LIP Klarälven samt Forshaga kommun.

9.1.10 Grästorp

Kontaktperson: Gunnel Lundmark, gunnel.lundmark@grastorp.se; 0514–531 21.

Grästorp samordnade sin kampanj med sin miljövecka som började helgen efter 22 september.

För barnen fanns det bl.a. ett sagostig där olika sagofigurer iklädde sig olika miljöbudskap, som t.ex. Mulle och hans biogasbil och Mamma Mu på cykel.

ÖVRIGA AKTIVITETER

- Biogasfordon visas upp.
- Hela veckan bjöds kollektivresenärer på fika i resecentrum.
- Biskop Lars-Göran Lönnermark genomförde en Miljögudstjänst på resecentrum söndagen den 3/10. Temat var kommunikation lodrätt och vågrätt, ”Gud och kollektivtrafiken”.

9.1.11 Göteborg

Kontaktperson, Yvonne Yvonne Wallin, yvonne@pejling.com; tel. 031–13 84 80.

Lördagen den 18 september 2004, klockan 10.00–16.00 stängdes gatorna innanför Vallgraven av för biltrafik. Detta gällde inte dem som har hyrd parkeringsplats på tomtmark, boendeparkering eller de som har parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Detta gällde inte heller för varutransporter eller andra med särskilda tillstånd.

AKTIVITETER

- Res två betala för en på Västtrafiks fordon hela helgen.
- Östra Hamngatan, NK-sidan: P-platsinstallationer ”Sinnenas P-plats”. ”Sinnenas P-plats” var en tävling där deltagarna kreativt och nytänkande fick visa vad man kan göra med en tom P-plats
- Östra Hamngatan, Västra sidan: Bra bilar i stan – reflektion och kunskap om bilägande.
- Kungsportsplatsen, Östra sidan: Informationspaviljong – kollektivtrafiken, Bra bilar i stan och Hälsa.
- Kungsportsplatsen, Västra sidan: Framtidsprojekt – Banverket, Vägverket och Trafikkontoret.
- Storan: utdelning av 1000 gratis cykelhjälm samt fria cykelreparationer.
- Kungstorget: Målgång och uppvisning Inlines.
- Nordstan: Parkeringsaktiviteter.

9.1.12 Hagfors

Kontaktperson: Kerstin Nyström Persson, kerstinnystrom.persson@hagfors.se; 0563–185 16.

Hagfors delade ut uppmuntringspåsar till cyklister, den 16 och 21 september. Påsarna innehöll bland annat information om växthuseffekten, frukt och en sandwich.

9.1.13 Halmstad

Kontaktpersoner:

Jose Ciavarella, jose.ciavarella@halmstad.se; karin.martini@halmstad.se; 035–13 70 00.

Halmstad genomförde skolprojekt med tävling. Den 22 september tävlade kommunens klasser om den som har flest elever som går cyklar eller åker kollektivt till skolan. Tävlingen fortsatte tre veckor efter Europeiska Mobilitetsveckans slut

9.1.14 Helsingborg

Kontaktperson: Bengt Borheim, bengt.borheim@helsingborg.se; 042 105871.

Helsingborg har genomfört *I stan utan min bil* sedan 2001 och från och med 2003 deltog Helsingborg i *Europeiska Mobilitetsveckan*.

Helsingborg genomförde sin kampanj under logon ”Den hållbara resan” Huvudattraktion i Helsingborg var en utställning om planerade åtgärder i kommunen.

Huvudområdet för kampanjen var Stortorget vid Rådhuset där en minipark byggdes upp på en parkeringsplats som stängdes av under hela veckan. Vissa angränsande gator stängdes av från biltrafik hela veckan.

Kampanjen riktade sig till skolelever, framför allt till mellanstadieelever. Dessa bidrog till kampanjen med teckningar i kampanjens anda och med diverse scenframträdanden.

Högstadieelever ledde guidade turer för yngre elever.

PERMANENT ÅTGÄRD

Uppstart av projektet ”En ny stadstrafik” som skall leda till en god trafikmiljö i Helsingborg.

INFÖR 2005

- Mer musik önskas i framtida kampanjer
- Fler tävlingar, mindre död tid
- Ökad dialog (mer kontakt med allmänheten)
- Färre projektdagar

9.1.15 Herrljunga

Kontaktperson: Ylva Jedeback, ylva.jedeback@admin.herrljunga.se, tel 0513–1719

Herrljunga genomförde aktiviteter 25/9 med trafiksäkerhetstema.

9.1.16 Hjo

Kontaktperson: Christer Haagman, christer.haagman@hjo.se,
0503-351 18

Hjo genomförde kampanj i mindre skala, huvudsakligen genom annonserar i lokala media om att man ska välja alternativ till bilen och att den 22 september är en dag när hela Europa funderar över detta.

9.1.17 Huddinge

Kontaktperson: Johanna Pettersson, johanna.pettersson@adm.huddinge.se;
08- 53 5 3 64 91

Skolor i Huddinge deltog i tävlingen "Gå och cykla till skolan" under Europeiska Mobilitetsveckan.

9.1.18 Jönköping

Kontaktpersoner: Daniel Henricson, Daniel.Henricson@sbk.jonkoping.se, 036-10 57 08, Maria Ossiansson, maria.ossiansson@mk.jonkoping.se, 036-10 56 57 och Gerd Gunnarsson, 036-17 69 82

Jönköping inledde en satsning på trafikmiljön kring förskolor och skolor, eftersom man har sett ett accelererande problem med trafikmiljön vid skolorna vid vissa tidpunkter på dagen. Trots att många barn har nära till skolan har de skjutsats med bils till skolan av sina föräldrar. Kommunen har vidtagit fysiska åtgärder vid många skolor, men dessa åtgärder räcker ändå inte till när det handlar om många bilar som kommer samtidigt och dåliga trafikbeteenden. Det är föräldrarna som har klagat på att barnen har en osäker skolväg och kommunen försökte därför att, med kraft, uppmärksamma föräldrarna på sin egen roll för att få dem att reflektera över bilåkande på korta sträckor, som det oftast handlar om i Jönköping.

Kommunen, tillsammans med skolförvaltningen, gick ut med en uppmaning till rektorsenheter och lokala styrelser och rektorer att passa på att genomföra ett antal aktiviteter under den europeiska mobilitetsveckan. Man föreslog att de skulle uppmana föräldrarna att prova alternativ till bil under veckan eller organisera "vandrande skolskjuts". Ett annat förslag var att tillsammans med barnen inventera skolvägen och trafikmiljön i skolan närhet.

Till stöd för en inventering togs fram ett enkelt material, en checklista för vad man kan titta efter. Stödmaterialet innehöll idéer om hur man bland eleverna kan jobba med att beräkna miljövinster av att man inte tar bilen till skolan.

Kommunen premierade deltagande skolor med diplom och vinster till bästa insatser. Kommunen erbjöd sig att göra trafikmätning vid några skolor. Kommunen håller kontakten med deltagande skolor fram till det att ett riktigt stort projekt drar igång hösten 2005 som kallas "trafikmedveten skola".

Den 22 september genomförde kommunen ett "på stan"-arrangemang där de engagerade NTF, Polis, Länstrafik, Cykelfrämjandet, Vägverket, Röda korset och Rädda Barnen. Det blev förmåner och specialerbjudanden för cyklister, bussre-

senärer och information om trafik och miljö på ett av torgen i den del av staden som utgör gågatustråk.

9.1.19 Karlskrona

Kontaktperson: Sven-Olof Petersson, sven-olof.petersson@karlskrona.se, 0455-30 33 52

Landskrona satsade bl.a. på information om etanol som alternativt bränsle under kampanjdagen 22 september.

9.1.20 Karlstad

Kontaktperson: Hasse Zimmerman, hasse.zimmerman@karlstad.se, tel. 054–29 73 07.

Karlstads kommun deltog i hela mobilitetsveckan.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Karlstads kommun visade förslag på trafiksäkrare utformning av Östra Torggatan och Järnväggsgatan
- Information ”Hur fungerar alkoholås”.
- Föredrag ”Child Friendly Cities”
- Föredrag ”Växthuseffekt och extrema väderhändelser”
- Allmänheten plockar skräp i Karlstads stadskärna.
- Prova paddling i Klarälven.
- Kulturcykla i Karlstad.
- Guidad tur runt stadskärnan.
- Tipspromenad.
- Fotoutställning.
- NTF informerade om säkrare trafikbeteende.

9.1.21 Kungsbacka

Kontaktpersoner: Camilla Näslund, camilla.naslund@kungsbacka.se, och Elisabeth Ingemarsson Nilsson, agenda21@kungsbacka.se, tel. 0300–83 40 07.

Uppstart av kampanjen ”Sundare resvanor och säkra vägar” skedde i kulturhuset Fyren den 22 september. Man fokuserade på tätortstrafikens påverkan på miljö och livskvalitet. Kampanjen vände sig till föräldrar, lärare och elever. Bland annat fick alla barn och ungdomar i kommunen en informationsfolder och deras lärare fick en handledning om ur man motiverar föräldrar att inte skjutsa sina barn i bil till skolan. Bakom kampanjen stod Agenda 21, tekniska förvaltningen och folkhälsoinspiratören.

9.1.22 Laholm

Kontaktperson: Kurt Persson, kurt.persson@laholm.se, och Margareta Lindgren, margareta.lindgren@laholm.se; tel. 0430–152 73.

I samarbete med gymnasieelever som läser miljökunskap genomförde kommunen följande evenemang, onsdagen 22 september:

- Invigning av gårdsgata.

- Miljötipsrunda
- Köpmännen hade erbjudanden på varor med anknytning till gång, cykel och friluftsliv
- Teckningstävling för lågstadielever
- Gasbilsdemonstration
- Information om sparsam körning
- Tävlning mellan företag att inte köra bil den 22 september
- ”Uppmuntringspåsar” till människor som inte körde bil den 22 september

9.1.23 Lerum

Kontaktperson:

Micaela Holmberg, micaela.holmberg@lerum.se, 0303-522360

Lerums kommun genomförde ”Livsrumsdagar” med Europeiska Mobilitetsveckan som ledstjärnan, den 4 september

AKTIVITETER

- Gratis busslingor till centrum från ytterområden.
- Cykelteknikbana
- Information om Eco Driving
- Information om gasbil
- Gratis cykelreparationer
- ”Trafikborgarmärket”

9.1.24 Lilla Edet

Kontaktperson:

Helena Grimm, helena.grimm@lillaedet.se, 0520-659 653

Lilla Edet kommer genomföra en kampanj riktad till barn och deras föräldrar för att minska skjutsandet i bil till skolan. Ambitionen var att starta gåtåg och få igång en verksamhet med skolpolis från åk. 6, som ser till att övergångsställen närmast skolorna blir säkrare så att fler föräldrar från närområdet på så vis vågar släppa iväg sina barn på cykel eller för att gå.

9.1.25 Linköping

Kontaktperson: Anneli Frick, anneli.frick@infokont.linkoping.se, 013-20 60 00 växel.

Detta var den fjärde gången som Linköping anordnade *I stan utan min bil*. Linköpings kommun och Östgötatrafiken var några av arrangörerna som under en dag ville försöka ge Linköpingsborna ett tystare centrum med renare luft. Även Vägverket fanns med på ett hörn i år, eftersom temat för Mobilitetsveckan var "säkra gator/vägar för barn".

Tre östgötska kommuner deltog, Linköping, Motala och Åtvidaberg. Under "I stan utan min bil" i Linköping 2004, delades bland annat uppmuntringspresenter ut till bussåkare och cyklister.

9.1.26 Lund

Kontaktpersoner: Paivi Elmkvist, Mobilitetskontoret, paivi.elmkvist@lund.se,
046- 35 50 00, Tina Giannopoulos, tina.giannopoulos@lund.se

Lund deltog i hela Mobilitetsveckan 16-22 september

Hela veckan:

- Eleverna på Vårfru- och Apelskolan möblerade om en del av Stora Tvärgatan och gjorde gatan både färggladare, trevligare, mer barnvänlig och mer trafiksäker. Den aktuella delen av Stora Tvärgatan, söder om Vårfruskolan, var avstängd för biltrafik under veckan.
- Tävlingen *Finn fem* (på en cykel) - *vinn en cykel* pågick under veckan.
- Informationspunkten på Stortorget var ett konstverk i sig. Här fanns information om veckans aktiviteter samt mycket information om barn, trafikmognad, trafiksäkerhet och trafikundervisning.
- Man kunde köpa ett av Stadstrafikens periodkort (dock ej Lördagskort) vid Botulfsplatsen och få ett Citykort gratis, värde 100 kronor. Citykortet gav rabatter i Lunds butiker i centrum.

Torsdag 16/9:

- Invigning av elevarbetena på Stora Tvärgatan, delen vid Vårfruskolan
- Cykelmässa med fokus på barn
- Lundahoj visade cykelkärror och stöldskyddsmärker
- Informationspunkten på Stortorget var bemannad klockan 15-19.

Fredag 17/9:

- Miljöbilmässa på Mårtenstorget klockan 10-19 där man kunde provköra ett miljöfordon
- Tävling kring bilismens miljöpåverkan klockan i samband med miljöbilmässan. Man kunde bl.a. vinna bl.a. en motorvärmare.
- El-bilsbana för barn på Mårtenstorget.
- Informationspunkten på Stortorget var bemannad klockan 15-19.

Lördag 18/9:

- Loppis på Råbygatan klockan 10-14.
- Loppis på Vårfruskolans skolgård.
- Vårfru- och Apelskolans elever har gjort modeller över mer barnvänliga och trafiksäkra gator. Modellerna visades för allmänheten inne i Vårfruskolans nya entré
- *Familjen Tanklös tänker till* - en klimatutställning av konstnären Peter Jönsson visades i Stadshallen. Roliga och tankeväckande bilder om vår livsstil och vår energiförbrukning.
- Bilpool i fontänen på Stortorget för barn och bilpoolsinformation för vuxna

- Jättestort memoryspel med trafikmärken på Stortorget klockan 12-17. Man kunde vinna Citykort och/eller lördagskort, samt andra fina priser.
- *Hälsotält* på Stortorget: *Motionsmeny* och aktivitetstävling med *stegräk-nare* att vinna. Premiär för kommunens nya inspirationsbroschyr *Lev li-vet!* med fina cykelturskartor.
- Vad är en mjuk åtgärd i trafiksammanhang? När kvällen och Kulturnat-ten närmade sig dekorerades Informationspunkten på Stortorget med massvis av kuddar - kuddar med budskap som du garanterat inte sett för-ut.
- Informationspunkten var bemannad klockan 11-18.

Söndag 19/9:

- Cykelloppis för barncyklar på Stortorget klockan 12-15.
- Informationspunkten på Stortorget var bemannad klockan 12-15.

Måndag 20/9:

- NTF fanns på Stortorget klockan 14-19 och visade olika modeller på barnbilstolar, samt pratade och informerade om barn och trafiksäkerhet.
- Informationspunkten på Stortorget var bemannad klockan 15-19.

Tisdag 21/9:

- Uppmuntringspresenter till bussresenärer på Botulfsplatsen under mor-gonrusningen.
- Stadstrafiken lanserade *På minuten* - den nya Wap-funktionen med buss-tiderna direkt i mobiltelefonen. Företaget Trivector demonstrerade tekni-ken..
- *Familjen Tanklös tänker till* - utställningen fortsatte i Stadshallen
- Informationspunkten på Stortorget är bemannad klockan 15-19.

Onsdag 22/9, I staden utan min bil:

- *Familjen Tanklös tänker till* - sista dagen för utställningen i Stadshallen
- Tävlingen *Finn fem - vinn en cykel* avslutades.
- Jättestort memoryspel med trafikmärken på Stortorget. Man kunde vinna Citykort, Lördagskort samt andra fina priser.
- Uppmuntringspåsar till alla cyklister som mellan klockan 7.30 och 8.30 passerade "Y:et", ombyggnaden vid korsning-en Getingevägen/Kävlingevägen, norr om Allhelgonakyrkan
- Spexföreningen Jesper bjöd på ett litet barn- och vuxenspex (s.k. kack-el) om trafiksäkerhet och miljö
- Informationspunkten på Stortorget var bemannad klockan 12-19.

9.1.27 Lysekil

Kontaktperson: Kontaktperson: Harriet Larsåsen, tel. 0522–69 63 52.

Vägverkets trafiksäkerhetsvagn besökte Lysekil den 20 september och informerade om bland annat oskyddade trafikanters villkor i trafiken.

9.1.28 Mariestad

Kontaktperson: Eva Gunnarsson, eva.gunnarsson@mariestad.se,
0501–630 00 växel

Mariestad kombinerade ”I stan utan min bil” med en lokal trafiksäkerhetsdag.

AKTIVITETER

- Tävling för skolelever, åk 1–6, kreativa förslag på temat ”Säkra vägar för barn”
- Handikapporganisationer medverkar, tema tillgänglighet
- Utställning av Vägverkets informationsvagn ”Säker människa”
- MC-klubb ställer ut motorcyklar
- Teknikbana för cykel
- Friskis & Sveltis inspirerar till fysisk aktivitet
- Underhållning av Musikskolans elever
- Bollplank för trafikfrågor
- Dragning på cykla till jobbet-kampanjen
- Underhållning av Ted ”Ole Olyckan” Åström
- Vägverkets utställningsvagn ”Säker människa”

9.1.29 Mellerud

Kontaktperson: Glenn Nordling, glenn.nordling@mellerud.se, 0530-18103; Per-Henrik Larsson, per-henrik.larsson@mellerud.se, tel. 0530–180 00.

Mellerud anordnade ”I stan utan min bil” den 22 september.

PERMANENT ÅTGÄRD

Nya cykelvägar invigdes.

9.1.30 Motala

Kontaktperson: Gunilla Ragnarsson,
gunilla.ragnarsson@motala.se, 0141-22 50 00 växel och Katarina Gillström;
katarina.gillstrom@motala.se

Inom projektet *Smartare trafik* arbetar kommunen för att invånarna skall få insikt om vilka effekter transportererna ger på hälsa och miljö samt betydelsen av varje individs färdmedelsval. Genom kampanjer och aktiviteter uppmuntras Motalaborna att pröva alternativ till bilen när så är möjligt. Man vill betona att det inte är ett bilfientligt projekt utan det är de korta och onödiga bilresorna inom tätorten som kommunen vill komma åt. Ibland uppfattas ju tyvärr allt som på något sätt vill minska biltrafiken, hur nödvändigt det än är att den minskar, av en del människor som fientlighet mot all bilism.

Motala bjöd på gratis kollektivtrafik och andra aktiviteter i tätorten 22 september.

9.1.31 Munkedal

Kontaktperson: Camilla Björck, camilla.bjorck@munkedal.se, tel. 0522-69 63 52.

Vägverkets trafiksäkerhetsvagn besökte Munkedal den 19 september och informerade om bland annat oskyddade trafikanters villkor i trafiken.

9.1.32 Munkfors

Kontaktperson: Anette Gustafsson, anette.gustafsson@munkfors.se, tel. 0563-54 10 35.

Munkfors genomförde Miljö- och friskvårdsfestivalen ”Munkevalen” 12-19 september. Tanken var att få folk att röra på sig mer och att hitta alternativ till bilen, som att cykla eller gå till jobbet. Den 18 september genomfördes ett större arrangemang med uppträdanden och föreläsningar.

AKTIVITETER

Minigolfturnering under hela veckan

Måndag 12/9

- Stadsvandring med bingo och tipspromenad arrangerad av Korpen

Tisdag 13/9

- Minijogg för barn
- Prova på afrikans dans

9.1.33 Mölndal

Kontaktperson: Stina Landén, stina.landen@molndal.se, 031-67 71 14

Mölndal anordnade en spännande och lärorik stadsvandring för hela familjen den 19 september.

Där kunde man uppleva vandrande skolbuss, grundkurs i cykelhjälm samt bildtävling ”framtidens trafik”. Man kunde även åka två och betala för en på kollektivtrafiken hela helgen.

9.1.34 Nacka

Skolor i Nacka deltog i tävlingen ”Gå och cykla till skolan” under Europeiska Mobilitetsveckan.

9.1.35 Nynäshamn

Skolor i Nynäshamn deltog i tävlingen ”Gå och cykla till skolan” under Europeiska Mobilitetsveckan.

9.1.36 Orust

Kontaktperson: Kerstin Sondén, kerstin.sonden@orust.se,

tel. 0304–340 00.

Orust genomförde kampanj i mindre skala, huvudsakligen genom information i tidning till medborgarna samt information på kommunens hemsida.

9.1.37 Piteå

Kontaktperson: Karolina Haag- Sjöberg, karolina.haag-sjoberg@tg.pitea.se, 0911-96 239

Piteå genomför en Cykla och gå till skolan-kampanj (minska skjutsandet med bil) på två skolor i Piteå under perioden v 36-44, alltså inte endast under Mobilitetsveckan.

9.1.38 Sandviken

Kontaktperson: Anna Käller, anna.kaller@sandviken.se, 026-24 14 48
Sandviken deltog i hela Mobilitetsveckan.

PERMANENTA ÅTGÄRDER

- invigning av resecentrum
- inventering av trafiksäkerhet runt kommunens skolgårdar.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Avstängd gata - Köpmangatan vid Folkets hus
- Poängjakten - cykla & gå eller åk buss till skolan"
- Inbjudan till alla klasser 1-6 i kommunen.
- Information - Kollektivtrafiken ställde upp en buss på torget och informerade

9.1.39 Skara

Kontaktperson: Lennart Kjellberg, lennart.kjellberg@skara.se; 0511–324 47.

Under Folkhälsans dag, söndagen den 19 september ordnades en tipspromenad, som avslutades i ett nyinvigt badhus. Utefter tipspromenadslingan fanns stationer med diverse information. Bl.a. hade Skara Naturskyddsförening och Tekniska kontoret gemensamt information med följande teman:

- ”Cykla eller åk kollektivt för din egen eller miljöns skull” – med informationsmaterial från Västtrafik.
- ”Trafiksäkerhet i staden” – med information om varför man sänkt hastigheten i centrum till 30 km/tim och har upphöjda övergångsställen.

Dessutom delades kommunens utmärkta cykelkarta ut till alla som inte fått den förut.

9.1.40 Sotenäs

Kontaktperson:

Maria Hassing Karlander, Maria.Hassing@sotenas.se, 0523-39583

Trafikinformatör besökte skolor under hösten och talade om trafiksäkerhet. Bl a cykla och gå till skolan. Veckorna inföll bl. a. under Europeiska mobilitetsveckan.

9.1.41 Stenungsund

Kontaktperson: Hedvig Edström, hedvig.edstrom@stenungsund.se, tel. 0303-680 00.

Den 22:e september informerade man bilister om EcoDriving och följde upp information från tidigare genomförd trafiksäkerhetsdag.

9.1.42 Stockholm

Kontaktperson: Ebba Jordelius, ebba.jordelius@ostermalm.stockholm.se

Stockholm deltog i hela mobilitetsveckan 16-22 september och satte fokus på rörlighet och andra sätt att färdas än att köra ensam i bil eller ta bilen korta sträckor under veckan.

Det var en kunskaps- och inspirationsvecka, med ett antal seminarier, som skulle uppmuntra till att förändra människors resvanor så att man får en trivsammare stadsmiljö och ökad livskvalitet, med bl. a. renare luft, minskat buller, säkra trafikmiljöer och bättre hälsa.

Det seminarium som mest berörde barn var *Håller våra barn på att bli en "baksättesgeneration"?* där man bl.a. kunde ta del av inspirerande exempel på hur man kan jobba med trafik, miljö och hälsa i skolan och hur man gör barns skolvägar säkrare och hur föräldrar kan uppmuntras att gå eller cykla med barnen till och från skolan.

Stockholm var en av kommunerna i länet som deltog i skoltävlingen "Gå och cykla till skolan".

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER I SAMBAND MED *I STAN UTAN MIN BIL* 22 SEPTEMBER

- **Historiska cykelturer**
"På Söders baksidor och kajer"
- **Stadsvandringar**
"Historiska vandringar i Gamla stan och på Södermalm"
Måndag 20 september, kl 18.00. Vandring på Katarinaberget på Söder.
- **Telehistoriska vandringar**
"Annorlunda historier från Gamla stan"
- Cykelservice
- Hälsotester
- Testa din klimatprofil
- Prova på boule
- Prova spinning
- Prova stavgång

- Idrottsaktiviteter och gymping
- Gratis cykelkartor över Stockholm
- Säg din mening om stadens gångbanor och cykelstråk!
- Tipsrunda – Vinn fin cykel!
- Titta på cyklar från förr!
- Kom och provsitt! Se hur svårt det är att från en lastbil se cyklister.
- Cykelhandlare på plats med cyklar, cykelhjälmarna och erbjudanden
- Pågående projekt och kampanjer i staden; t ex Bilpooler,
- Säker och lekvänlig skolväg, Res smart, Klimatkampanjen.
- Cykeluppträdande
- Cykelmusikanter
- Politikerutfrågning på temat: barn, trafik, hälsa och miljö

EFFEKTMÄTNING AV MOBILITETSVECKAN I STOCKHOLM

Utrednings- och statistikkontoret har telefonintervjuat 400 stockholmare om hur de uppmärksammat mobilitetsveckan och "I stan utan min bil". Över 60% hade hört talas om arrangemanget. Kvinnor hade uppmärksammat arrangemanget i högre grad än män och yngre inte lika mycket som äldre.

INSTÄLLNING

Även om det visade sig att få deltagit i aktiviteterna som arrangerades, så fanns ett starkt stöd till att Stockholms stad arrangerar aktiviteter för att få stockholmarna att röra på sig mer. 75% ställde sig mycket positiva till det.

Det var främst syftet att få Stockholmarna att röra på sig mera som uppskattades. Var tredje utfrågad kunde inte ta ställning till om mobilitetsveckan är ett bra eller dåligt sätt för detta, men av de som hade en uppfattning tyckte en stor majoritet att arrangemang som mobilitetsveckan är ett bra sätt att medverka till att stockholmarna rör på sig mera. Två av tre kollektivresenärer stödde arrangemanget och tyckte det var ett bra sätt jämfört med varannan bilist.

RESVANOR

Var tredje intervjuad använde såväl kollektiva färdmedel som bil minst någon gång varje vecka. Lika många använde kollektiva färdmedel varje vecka, men inte bil. Män använde bil oftare än kvinnor, som å sin sida oftare använde kollektiva färdmedel.

Även bland dem som kör eller åker bil så gott som dagligen (4-7 ggr i veckan) uppger majoriteten att de ofta eller ibland färdas på annat sätt när det är möjligt. Två av fem bilister kunde tänka sig att använda kollektiva färdmedel mer än i dag.

Varannan kunde tänka sig att cykla mer än de gör idag. Det var en allmän inställning oberoende av om man var bilist eller kollektivresenär. Två av fem svarar att de egentligen inte upplever något hinder för att gå eller cykla mer.

DE SOM VAR NEGATIVA TILL ARRANGEMANGET

De som tyckte att mobilitetsveckan var ett dåligt arrangemang för att få människor att röra på sig mer fick frågan om hur de själva tyckte att man bör göra. Nedan är några av svaren:

- Ni valde fel årstid. Vädret var för dåligt.
- Man måste vilja själv, ni kan bara rekommendera.
- För liten del av staden var avstängd. Gör en större satsning så det märks mer.
- Enfaldigt! För lite med bara två kvarter. Man bör stänga av större delen av staden så att det märks.
- Det var ej effektivt. Det behövs något som ger större effekter.
- Det har inget med folks motion att göra. Detta får respektive individ sköta.
- Mer information behövs. Ni har inte nått fram till mig.
- Låt folk få sköta sig själva.
- Det är inget bra att stänga av gatan. Hitta andra former än att stänga av.
- Behöver inte vara en europeisk samordning
- Det blev inte tillräckligt intressant.
- Börja i mindre skala inom stadsdelarna.
- Ingen idé att stänga av gator. Det är upp till individen.
- Behövs mer för att få igång folk.
- Ta bort Hornsgatan, det blir bara ett irritationsmoment.
- Behöver vara mer än en kort snutt av gatan.
- Bättre information. Enklare och kortare aktiviteter.
- Använd pengarna till annat. Låt människor ta ansvar själva.
- Ligga närmare människorna, stadsdelsnämnden arrangerar.
- Gör undersökning om vad folk är intresserade om vad folk är intresserade av. Gör en rundvandring.
- Gör något regelbundet inte bara en vecka.
- Utnyttja idrottsrörelsen. trovärdighet, information och goda råd.
- Större tillgänglighet på gratis aktiviteter i Stockholms förorter.

9.1.43 Strömstad

Kontaktpersoner:

Lis Palm, lis.palm@stromstad.se, 0526-19 121

Margareta Nordström. Margareta.nordstrom@stromstad.se, 0526-153 68

Lördagen den 18 september stängdes en fil av för trafik.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Cykelhandlare visade upp sig
- Reparatör fixade cyklar
- Nya kartor med promenadstråk och cykelbanor
- Utlotning av cykel bland de som skrev på att vara bilfria den 22 september

- Utställning med nya planer med mer grönt och mindre bilar i centrum, politiker och tjänstemän mötte kommuninvånarna
- Barn i bil, säkerhet med NTF
- Fartkontroller som visades på skärm på 30-väg
- Trafik och miljö, bl.a. ny motorvärmare visas

9.1.44 Sundbyberg

Kontaktpersoner: Hans Svedhag, hans.svedhag@sundbyberg.se;

Jens Pertoft, jens.pertoft@snf.se

Kampanjen ”I stan utan min bil!” arrangerades för fjärde året i rad i Sundbyberg.

En huvudgata, Sturegatan, stängdes av under lunchen. Sundbybergs vision är att Sturegatan skall bli en gågata i framtiden

PERMANENT ÅTGÄRD

- Ny cykelparkering

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER

- Tipspromenad, *fotspåret*
- Cykelhinderbana
- Gratis ”Sundbyburgare”
- Anders Linder spexade
- Invigning av cykelparkering
- Möjlighet att ta minibusskörkort

9.1.45 Sundsvall

Kontaktperson: Marie-Louise Henriksson, marie.louise.henriksson@sundsvall.se;
060-19 13 98

Sundsvall uppmanade alla skolor att delta i mobilitetsveckan framför allt genom att uppmana föräldrar att promenera till/från skolan med sina barn.

9.1.46 Tibro

Kontaktperson: Lena Braf, lana.braf@tibro.se; tel. 0504-181 64.

Tibro genomförde en ”cykla och gå till jobbet”-kampanj, bland annat under Europeiska mobilitetsveckan.

9.1.47 Torsby

Kontaktpersoner: Eva Jansson, eva.jansson@edu.torsby.se; tel. 0560-160 66 och Kerstin Sandberg, kerstin.sandberg@sfr.se

Onsdagen den 22 september genomfördes en cykeldag. Allmänhet och skolor inbjöds att cykla (eller gå) en 4 km lång sträcka i Torsby tätort. Tipsfrågor på temat trafiksäkerhet och miljö fanns utmed slingan.

Fredagen den 24 september delades belöningspåsar ut till personer som tog sig till jobbet på annat sätt än med personbil. Gäller Torsby tätort.

Inbjudan till aktiviteter skickades ut till alla hushåll och alla skolor.

9.1.48 Trelleborg

Kontaktperson: Greger Persson, greger.persson@trelleborg.se,
Anitha Ljung, anitha.ljung@trelleborg.se, 0410-53 295

Trelleborg deltog för fjärde året i följd i den europeiska kampanjdagen ”I stan utan min bil”. I år stod barnens trafikmiljö och trafiksäkerhet i fokus.

AKTIVITETER

- MöTs-gruppen i Trelleborg valde att bjuda in trelleborgare till en familjefest med aktiviteter i Stadsparken och på Stortorget. Redan tidigt kom föräldrar och barn för att åka på stadsrundtur i hästdroska.
- På Stortorget provade många på hur det skulle kännas att krocka i bil. Där fanns Rolf Andersson, NTF Skånes yrkesförarråd, med voltbil, samt kvinnliga bilkåristor från Ystad med krocksläde.
- I MöTs-tältet i parken blev det snabbt trängsel kring Berith Mårtensson och Kerstin Lindqvist som delade ut cykelfakta, tipstalonger, reflexer och korvbiljetter till barnen.
- På scenen fungerade barnkören Mix Power, under ledning av Kristina Nilsson, från Musik- och Dansskolan som förband.
- Elever från Östra skolan fick visa upp sitt trafikarbete och en massa matnyttig information gavs om varför det är klokt att låta bilen stå om man ska till stan.
- Kvällens huvudnummer: Dagen till ära hade Dan och Gullan skrivit en helt ny låt ”I stan utan min bil” som fick inleda och avsluta.

Detta år, liksom tidigare år, bjöd MöTs på resan med stadsbussarna. Nytt för året var att gratisåkandet även gällde regionbussarna hela dygnet (ej linje 146). Många passade på att prova på hur det är att åka buss.

9.1.49 Trollhättan

Kontaktpersoner: Vivian Thorsson, Vivian.Thorsson@trollhattan.se;
tel. 0520-49 74 25 och
Barbara Sandell, barbara.sandell@trollhattan.se; 0520-4950 00

Trollhättan genomförde en cykeltur med naturguidning onsdagen den 22 september.

9.1.50 Tyresö

Kontaktperson: Yvonne Blombäck, yvonne.blomback@tyreso.se; 08- 742 92 93

Tyresö anordnade en tävling för skolor att cykla eller gå till och från skolan den 22 september

9.1.51 Töreboda

Kontaktpersoner Gunnar Olsson, gunnar.olsson@toreboda.se;
0506-180 20 och Marie Djupfeldt; marie.djupfeldt@toreboda.se

Töreboda genomförde en kampanj i mindre skala, huvudsakligen genom annonsering i lokala media om att man ska välja alternativ till bilen och att den 22 september är en dag när hela Europa funderar över detta.

9.1.52 Uddevalla

Kontaktperson: Ann-Britt Svedberg, ann-britt.svedberg@uddevalla.se; 0522-69 73 07.

Vägverkets trafiksäkerhetsvagn besökte Uddevalla den 21 september och informerades om bland annat oskyddade trafikanters villkor i trafiken.

9.1.53 Ulricehamn

Kontaktperson: Diana Skoglund, diana.skoglund@ulricehamn.se, tel. 0321-271 92.

Ulricehamn genomförde tävling för alla sjätteklassare i centralorten, ”Inte bli skjutsad till skolan”. Samtidigt uppmanades alla kommuninvånare att ställa bilen och åka kollektivt.

9.1.54 Uppsala

Kontaktperson: Wiltrud Neumann, wiltrud.neumann@ uppsala.se

Uppsala medverkade den 22 september bl.a. genom att göra om delar av Östra och Västra Ågatan till ”Gårdsgata”.

9.1.55 Varberg

Kontaktpersoner:

Lennart Holmberg, lennart.holmberg@kommunen.varberg.se, 0340-88892 och Charlott Fredriksson, charlott.fredriksson@kommunen.varberg.se, tel. 0340-888 92.

Varberg genomförde arrangemang den 18 september med följande aktiviteter:

- Tipsrundor att cykla eller gå
- Prova på Sparsam körning
- Erbjudande på cyklar och tillbehör hos handlare
- Information om cykelvägar, växthuseffekten och alternativa bränslen
- Information om bilpool
- ”I stan utan min bil!”-kontrakt kan lämnas in med chans att vinna en cykel, Eco Driving-kurser och busskort
- Cykla till jobbet-kampanj pågår

Information har skickats till kommunens skolor med handledningen ”Hur man motiverar föräldrar att inte skjutsa sina barn till skolan (med bil)”

9.1.56 Vårgårda

Kontaktpersoner:

Linda Billberg, linda.billberg@vargarda.se; 0322-60 06 61 och Jofridur Gudmundsdottir, jofridur.gudmundsdottir@vargarda.se, tel. 0322-60 06 61.

Aktiviteter anordnades under Vårgårda höstmarknad den 25 september:

- Vårgårda tätort var bilfritt kl 8-15.
- Lådbilsrally och lådbilsutställning.
- Diverse skärmställningar med allmän information om miljö och varför en bilfri dag är bra samt temat "säkra vägar för barn".
- Cykelhjälmsaktiviteter.
- Teckningstävling för barnen.

Dessutom anordnade köpmannaföreningen och en del affärer en del mindre aktiviteter.

9.1.57 Västerås

Kontaktperson: Maria Steinbach Lindgren, 021-39 1149,
Maria.Steinbach.Lindgren@vasteras.se,

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER UNDER MOBILITETSVECKAN

- Skolelever (12 år) informerade om ett cykelprojekt som syftar till att förbättra hälsa och trafiksäkerhet.
- En modeshow arrangerades av skolelever som visade praktiska cykelkläder och cykelhjälm.
- Skolpoliser (barn) informerade om sitt viktiga arbete
- De nya trafiksäkra skolbussarna visades upp (säkerhetsbälten, sprinkler...)
- Information om den nya lagen, från och med januari 2005, som säger att alla barn under 15 år måste ha cykelhjälm när de cyklar.

9.1.58 Växjö

Kontaktpersoner: Per Hansson, per.hansson@kommun.vaxjo.se, 0470-4153
och Asa.Nilsson@kommun.vaxjo.se, 0470 - 430 85

Liksom tidigare två år firade Växjö ett "I staden med miljövänligt resande". I samband med 22 september arrangerades föreläsningar för allmänhet och tjänstemän/ politiker. Som en avslutning på veckan anordnades en miljöfordonsmässa (detta år lördag den 25 sep) då bilhandlare, Länstrafiken Kronoberg och lokala cykelhandlare + Trafikenheten, m.fl. ideella org., fick visa upp sig och sina GRÖNA alternativ i city under trevliga former.

Detta år anlätades Bosse "Bildoktorn" Andersson till miljöfordonsmässan. Han kåserade om miljöbil, bussresande och cykling - och säker cykling.

Bosse annonserade vilken klass som vunnit förstapris teckningstävlingen: "Låt bilen vila - för miljöns skull". Tävlningen riktade sig till årskurs 1-3. Tävlingsinformation skickades ut till samtliga skolor (kommunala och privata) adresserat till både rektorer och personalrum under våren 2004 + i repris strax innan skolstarten under lärarnas sista studiedagar.

Klass 2b på Furutåskolan i Växjö, upptäckte att mannen som cyklar, på *I stan utan min bil*-logon, saknade hjälm. Naturvårdsverket har ändrat på detta och tackade eleverna för hjälpen med kampanjtröjor och nyckelband till klassen.

9.1.59 Ätvidaberg

Kontaktperson: Marianne Bjernhagen, 0120-83335
Centralskolan i Åtvidaberg engagerade sig i kampanjen.

9.1.60 Örebro

Kontaktperson: Lian Jansson, lina.jansson@orebro.se, 019-21 13 24

Örebro kommun anordnade ”I Örebro utan bil” den 18-22 september med syfte att medverka i den europeiska mobilitetsveckan och ”I stan utan min bil” den 22 september. Tidigare har kommunen anordnat en bilfridag, men i år arrangerar kommunen en mobilitetsvecka. Vägverket (Region Mälardalen), Studieförbundet och Länstrafiken var medverkande organisationer. ”I Örebro utan bil” skedde samarbete även med lokala föreningar, företag och organisationer.

Syftet med ”I Örebro utan bil” är att öka kunskapen hos allmänheten om trafiken och dess följder. Mobilitetsveckan arrangerades för att erbjuda och uppmärksamma alternativa transportmedel till bilen. ”I Örebro utan bil” skall stimulera utvecklingen av nya resmönster i enlighet med hållbar utveckling och är en del i arbetet med kommunens miljömål. Kommunen har som delmål för perioden 2004-2007:

- Biltrafiken i Örebro innerstad ska inte överstiga nivån för 2003.
- Andelen resande med kollektivtrafik ska öka.
- Andelen cykelresor till och från arbetet och studier ska öka.

Årets tema ”Säkra gator för barn” hade starkast genomslagskraft under tisdagen den 21 september då mellanstadieklässen bjöds på en ”Cykelfest” i centrala Örebro.

Örebro kommun arbetar aktivt med trafiksäkerhetsfrågor, exempelvis har kommunen under senaste åren arbetat med ett nollvisionsstråk i centrala Örebro med syfte att höja säkerheten för cyklister och fotgängare. Säkerheten längs stråket har bland annat byggts med hjälp av tydliga markeringar i vägbanan, ljussignaler, upphöjningar som färgats och farthinder.

De säkerhetshöjande permanenta åtgärder som planerades genomföras under hösten 2004 var utmålning av cykelbana på Drottninggatan i centrala Örebro.

Under höstterminen 2004 fokuserades skolinformationen på att sprida kunskap om hur man som fotgängare och cyklist kan skydda sig i trafiken under vinterhalvåret. Skolinformatörerna anordnade ”mörkerkvällar” tillsammans med skolor och diskuterade vikten av reflex och lyse på cykeln.

Inom kommunen samarbetade flera förvaltningar med mobilitetsveckan. ”I Örebro utan bil” skall stärka dialogen om hållbara transporter både inom den kommunala förvaltningen och mot andra samhällsaktörer.

Lördagen 18 september

Som inledning på mobilitetsveckan anordnades en lokal cykelförening, Almby IK, en nationell mountainbiketävling i Örebro stadskärna. I direkt anslutning till tävlingen genomfördes olika utställningar med fokus på trafik och miljö att genomföras. Syfte med utställningarna var att informera om

trafikens påverkans effekter samt att uppmärksamma de alternativ den enskilda människan kan välja för hållbart transportmönster.

AKTIVITETER 18/9

- Miljökontoret informerade om luftkvalitet
- Länsstyrelsen informerade om regionala miljömål
- Tekniska förvaltningen visade tre miljöbilar (Ford focus, Toyota prius och en elbil)
- Volvo visade en bi-fuel V70
- Cykelförsäljare ställde ut cyklar, hjälmar, cykeltillbehör m.m..
- NTF informerade om trafiksäkerhet och cykelhjälm
- Vägverket informerade om den nya cykelhjälmslagen
- Några bilskolor informerade om EcoDriving
- Naturskyddsföreningen informerade om trafik och miljö.

Söndagen 19 september

Hållbara fritids- och rekreationsresor anordnades i Örebro med omnejd. Kommunen bjöd in lokala föreningar för att medverka under dagen. Syftet var att uppmärksamma hållbara fritidsaktiviteter, ge föreningar tillfälle att informera om sin verksamhet och att visa stadens värden. Olika stadsguidningar och cykelutflykter genomfördes.

EXEMPEL PÅ AKTIVITETER 19/9

- Örebrocyklisterna anordnade guidade cykelturer med olika bansträckningar. En av föreningens medlemmar, läkaren Fred Helgesen, berättade om hälsoaspekten i motionscykling.
- Cykelfrämjandet anordnade cykeltur i centrala delar av Örebro.
- Naturskyddsföreningen anordnade tipspromenad i Örebros gröna lungor.
- Skulpturguidning längs lilla Å-promenaden.
- Kulturhistorisk guidning med stadsantikvarien.
- Stadsvandring i Örebros stadskärna.
- Guidning till den återskapade vattenparken Oset.

Måndagen 20 september

Kollektivtrafikens dag. Länstrafiken marknadsförde sig i centrala Örebro och gav 20% på rabattkorten. Kommunala rådet Jonas Gustafsson diskuterade trafikfrågor med allmänheten.

Tisdagen 21 september

Elevernas cykelfest. Kommunens skolinformatorer arrangerade en cykelfest för Örebros mellanstadieklasser. Tisdagens program tog fasta på årets tema för mobilitetsveckan och skoleleverna informerades om trafik och miljö. Aktiviteterna bestod bland annat av "säker-cykel-kontroll", manöverbana, information om nya hjälm-lagen m.m.

Under tisdagen höll Vägverket föredrag om samåkning och miljöfordon till inbjudna åhörare.

Onsdagen 22 september

Kommunen uppmanade medborgarna att välja ett hållbart transportmedel och låta bilen stå. 4000 ”uppmuntranspåsar” delades ut till trafikanter som åkte buss, cyklade eller gick.

Som final på mobilitetsveckan anordnade det kvinnlig miljonätverket Ekoringarna en paneldebatt om hållbara transporter. Politiker, föreningar och personer som arbetar med trafikfrågor debatterade kring trafik och miljö.

Marknadsföring

Kommunen använde olika marknadsföringskanaler för att uppmärksamma ”I Örebro utan bil”:

- Kommunens hemsida, www.orebro.se/utanbil
- Landstingets hemsida
- Digitala infartsskyltar
- På gång (tryckt version och nätupplaga)
- Veckoprogram och affischer till kommunens enheter samt till bibliotek och Landstingets väntrum
- Bussreklam under tre veckor
- Skyltfönstret i Rådhuset
- Annonser i lokal dagspress
- Områdesnytt
- Lönekuvert till kommunens anställda
- Introduktionsdagar på Universitetet

Avstängning

Kommunen stängde av vissa gator för biltrafik under lördagen den 18 september för att kunna förlägga tävlingsbanan i centrala Örebro. Viss busstrafik omdirigerades. På en centralgata som vanligtvis är avstängd för bilar fanns utställningar kring trafik och miljö. Örebro kommun uppfyllde inte manifestets krav på avstängning den 22 september, men indirekt stängdes vissa gatupartier av för att genomföra ”I Örebro utan bil” den 18 september.

9.1.61 Östersund

Kontaktperson:

Anne Sörensson, anne.sorensson@ostersund.se; 063 14 45 94

Östersund deltog i hela Europeiska Mobilitetsveckan.

AKTIVITETER FÖR BARN 22 SEPTEMBER

- Fotbollsgolf
- Tipspromenad i den bilfria innerstaden, med fina priser
- Finn fem cykelfel & vinn priser
- Visning av klimatexperimentlådor

- Drickyoghurt & reflex till barnen
- Guidade visningar i Rådhusornet
- Förslagslåda för bättre trafikmiljö, politiker tog emot förslag
- Barnens bilder av hållbara transporter - fotoutställning
- Magisk show med Trolleridoktorn

EXEMPEL PÅ ÖVRIGA AKTIVITETER UNDER MOBILITETSVECKAN

- Kampanjen "Gå och cykla" startar 16/9
- Kommunledningen i Östersund utmanade företag och organisationer att bli miljöresenärer veckan 16-22 september
- Miljöbilsseminarium 17/9 med provkörning och miljöbilmässa.
- Avstängning av Storgatan vid 18/9 Stortorget
- Lådbilsrally 18/9
- Fotoutställning, barnens bilder på temat "Hållbara transporter" 18/9
- Cykeltur med natur & kultur. Torvalla urskog & konsten i Torvalla..
- Stig Sandberg, EcoDrivingexpert besökte Renhållningen 20/9
- "Vem vinner i hälsolotteriet?" Öppen föreläsning med Lena Svedevall, Hälsobyrå Östersund, 20/9
- Fågelspaning 20/9. Stadsbussarna bjöd på resan, SNF på kaffe & kaka.
- Miljöfrukost för företag, fokus på maskinEcoDriving med Stig Sandberg och lokala aktörer
- Frukostbuffé med lokal mat för Miljöresenärer 22/9. Glade kocken serverade & Grön Trafik informerade

Nationell utvärdering av Europeiska Mobili- tetsveckan 2004

RAPPORT 5464

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 91-620-5464-3
ISSN 0282-7298

Kampanjtema: Safe Streets for Children

Kampanjen In town without my car, har genomförts som en europeisk kampanj sedan år 2000, med administrativt och politiskt stöd från EU. Samma år skrev Sverige på en deklaration att delta i och stödja kampanjen på nationell nivå.

Från och med 2002 utvidgades kampanjen till en hel vecka, 16-22 september, som fick namnet European Mobility Week och där In town without my car blev den manifestationsdag som avslutade veckan, 22 september.

Intresset för kampanjen och antal deltagande städer/orter och aktiviteter har ökat år för år och kampanjen sprids mer och mer utanför Europa. Kampanjen har fått stor uppskattning hos en majoritet av de deltagande städernas/orternas invånare.

Huvudtema för kampanjveckan 2004, var "Safe streets for children" och många skolor i Sveriges deltagande städer/orter var engagerade i aktiviteter av olika slag som t.ex. tävlingen "Gå och cykla till skolan". Syftet var att fler skulle ta sig till skolan utan att bli skjutsade med bil även efter kampanjveckan.

För övrigt genomfördes ett stort antal aktiviteter som syftade till att uppmärksamma olika aspekter av hållbar mobilitet som rörde kollektivtrafik, cykling och gröna vägar/levande gator och de vanligaste permanenta åtgärderna rörde förbättrad trafiksäkerhet för barn, förbättrad kollektivtrafik och nya cykelbanor och gågator.

Rapporten är uppdelad i en nationellt sammanfattande del och en lokal utvärdering, där olika goda exempel från kommunerna presenteras mer i detalj.